



T.C.
SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

VAKIFLAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

2022 YILI SAYIŞTAY DENETİM RAPORU

Eylül 2023

Tel : 90 (312) 295 30 00
Fax : 90 (312) 295 48 00

www.sayistay.gov.tr
sayistay@sayistay.gov.tr

İnönü Bulvarı No: 45
06520 Balgat-Çankaya/ANKARA

İÇİNDEKİLER

1.	KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ.....	1
2.	KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU.....	8
3.	SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU	8
4.	DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI.....	9
5.	İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ	9
6.	DENETİM GÖRÜŞÜ.....	11
7.	DENETİM BULGULARI.....	11
8.	EKLER.....	59

TABLÖLÄR LİSTESİ

Tablo 1: 2022 Yılı Gider Bütçesi Ödenekleri ve Gerçekleşmeleri	4
Tablo 2: 2022 Yılı Gelir Bütçesi Tahmini ve Gerçekleşmeleri	5
Tablo 3: İştirak / Ortak Olunan Kuruluşlara Ait Bilgi	7
Tablo 4: 2022 Yılında Kamulaştırma veya Satın Alma Suretiyle Edinilen Taşınmazlardan Varlık Hesaplarına Kaydedilmeyenler	15
Tablo 5: İş Artışı ve/veya Süre Uzatımı Nedeniyle All Risk Sigorta Poliçeleri Güncellenmeyen Bazı İşler	25
Tablo 6: Kesin Teminatı Güncellenmemiş Tutar Üzerinden Gelir Kaydedilen Bazı İşler	44

KISALTMALAR

A.Ő.	Anonim Őirket
EKAP	Elektronik Kamu Alımları Platformu
EVOS	Entegre Vakıf Otomasyon Sistemi
KHK	Kanun Hükümünde Kararname
KİT	Kamu İktisadi Teőebbüsü
TÜBİTAK	Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu
TÜSSİDE	TÜBİTAK Türkiye Sanayi Sevk ve İdare Enstitüsü
VAKBİS	Vakıf Kütük Bilgi Sistemi
VBYS	Vakıf Bilgi Yönetim Sistemi
VGM	Vakıflar Genel Müdürlüğü

BULGU LİSTESİ

A. Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular

1. Kamulaştırma veya Satın Alma Suretiyle Edinilen Bazı Taşınmazların İlgili Varlık Hesaplarına Kaydedilmemesi ve Bu Taşınmazlardan Binalar İçin Amortisman Ayrılmaması
2. Maddi Olmayan Duran Varlık Alımlarından Bazılarının İlgili Varlık Hesabına Kaydedilmemesi ve Bu Varlıklar İçin Amortisman Ayrılmaması

B. Diğer Bulgular

1. Yurt Dışında Yer Alan Vakıflara Ait Taşınmazlar Üzerinde Yapılan Yeni Yapı İnşası ile İlgili Usul ve Esasların Bulunmaması
2. İstanbul Beykoz İlçesinde Bulunan Memba Çeşmesi, İmalat Deposu ve Arazisinde Sözleşme Hükümlerinin Yerine Getirilmemesi
3. Süresi İçinde Kapatılmayan İş Avans ve Kredilerinden Bazılarının Sorumluları Adına Alacak Kaydedilmemesi ve Bunlar İçin Gecikme Zammı Tahakkuk Ettirilmemesi
4. Temsilen Yönetilen Mülhak Vakıflara İlişkin Usul ve Esasların Uygulanmasında Eksikliklerin Bulunması
5. İş Artışı Yapılan ve/veya Süre Uzatımı Verilen Bazı Yapım (Uygulama) İşlerine İlişkin Bütün Riskler Sigorta Bedellerinin ve/veya Sürelerinin Güncellenmemesi
6. Bazı İhalelerde Ek Kesin Teminatların Alınmaması veya Eksik Alınması ve Teminat Sürelerinin İşin Süresini Kapsamaması
7. Bazı Taşınmazların Kira Bedellerinin Tahsil Edilmesine Yönelik Gerekli İşlemlerin Yapılmaması
8. Aynı İhaleye Konu Edilebilecek Nitelikteki Bazı Mal veya Hizmet Alımlarının Kısımlara Bölünerek Doğrudan Temin Usulüyle Gerçekleştirilmesi
9. Bazı Taşınmazların Cins Tashihinin Yapılmaması
10. İhalelere Katılmaktan Yasaklama Kararlarında Eksiklik Olması ve Verilen Yasaklama Kararlarından Bazılarının Resmi Gazete'de Yayımlanmaması Bazılarının da Kuruma Ait İlgili Bilişim Sistemine Kaydedilmemesi

11. Doğrudan Temin Yöntemiyle Alınan ve Belli Bir Süreyi Gerektiren Hizmet ile Yapım İşlerinden Bazıları İçin Sözleşme Düzenlenmemesi
12. Hazine Adına Orman Sınırları Dışına Çıkarılmış Yerlerin Satışından Kaynaklanan Gelir Paylarına İlişkin Tahakkuk Kayıtları ile Takibin Yapılmaması ve Sehven Bölge Müdürlüğü Hesabına Ödenen Payların Merkez Muhasebe Birimine Aktarılmaması
13. Kesin Teminatların Güncellenmeden Gelir Kaydedilmesi
14. Eski Eserlere İnşai ve Fiziki Müdahale Yapan Kişilere Müeyyide Uygulanmaması ve Bu Eserlerin Eski Haline Getirilmesi İçin Gerekli Girişimlerde Bulunulmaması
15. İdare Taşınmazlarının Ecrimisil Karşılığı Kullandırılması
16. Kurum ve Kuruluşlara Tahsis Edilen Taşınmazlardan Bazılarının Tahsis Süresinin Dolmuş Olmasına Rağmen İşlem Yapılmaması
17. Vakıf Evlatlarına Yapılan Galle Fazlası Ödemelerinde Vakıf Senetleri Gereği Ayrılması Gereken Hayır Şartı Giderlerinin Ayrılmaması
18. Vakıflar Genel Müdürlüğünün Mülkiyetinde Olan Bazı Taşınmazların Kiraya Verilmesinde Hatalı Uygulamaların Olması
19. Vekalet Ücretlerinin Dağıtımında Hatalı Uygulamaların Bulunması
20. İşçilerin Kanunda Belirtilen Yıllık İzinlerinin Kullandırılmaması
21. Vakıflara Ait Taşınmazların Kamulaştırılma Bedellerinin Ödendiğine Dair Kanıtlayıcı Belgelerin Bulunmaması

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ

1.1. Mevzuat ve Görevler

Mevzuat

Vakıflar Genel Müdürlüğünün mevcut yapısına ilişkin esaslar 20.02.2008 tarihli ve 5737 sayılı “Vakıflar Kanunu” ile düzenlenmiş, ancak 24.06.2018 tarihinde Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sisteminin yürürlüğe girmesiyle birlikte yayımlanan 02.07.2018 tarihli ve 703 sayılı “Anayasada Yapılan Değişikliklere Uyum Sağlanması Amacıyla Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname”nin 102’nci maddesi ile 5737 sayılı Kanun’un bazı maddeleri yürürlükten kaldırılarak, 15.07.2018 tarihli ve 30479 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan 4 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi’nin kırkdokuzuncu bölümünde Genel Müdürlüğün kuruluş, teşkilat, görev ve yetkilerine ilişkin usul ve esaslar yeniden düzenlenmiştir.

Görevler

4 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi’nin 693’üncü maddesine göre Vakıflar Genel Müdürlüğünün görevleri şunlardır:

a) Mazbut vakıfların vakfiyelerinde veya vakfiye yerine geçen hüccet, berat, ferman gibi belgelerinde yazılı hayrî, sosyal, kültürel ve ekonomik şart ve hizmetleri yerine getirmek.

b) Vakfiyelerde öngörülen hizmetlerin en iyi şekilde yerine getirilebilmesini sağlamak amacıyla Genel Müdürlüğe ve mazbut vakıflara ait paralar ile malları değerlendirmek, daha fazla gelir getirici yatırımlara tahsis etmek.

c) Genel Müdürlüğe ve mazbut vakıflara ait paralar ile işletmeler kurma, kurulmuş şirketlere iştirak etme, bunların sermaye artışları hususlarında karar vermek.

ç) Yurtiçinde vakıf kültür varlıklarını ihya etmek ve onarmak; yurtdışında ilgili ülke mevzuatı ve standartlarına da uyularak vakıf kültür varlıklarını ihya etmek ve onarmak, yurtdışındaki vakıflara ait taşınmazlar üzerinde yeni yapı inşa etmek ve bunları onarmak, ihtiyaç halinde onarılan, ihya veya inşa edilen taşınmazların tefrişini yapmak.

d) Mülhak, cemaat ve yeni vakıflar ile esnaf vakıflarının denetimini yapmak.

e) Vakıflarla ilgili konularda araştırma, geliştirme, eğitim, kültür ve yayın

faaliyetlerinde bulunmak, ulusal ve uluslararası koordinasyonu sağlamak.

f) Vakıf kültür varlıklarından oluşan koleksiyonlar meydana getirmek; müze, kütüphane ve kültür merkezleri kurmak.

g) Anılan Kararname'nin kırkdokuzuncu bölümü ve ilgili diğer mevzuat ile Genel Müdürlüğe verilen görevleri yapmak.

Genel Müdürlük, vakıflara ilişkin görevlerle ilgili olarak diğer kurum ve kuruluşlarla işbirliği içerisinde çalışır ve koordinasyonun sağlanması hususunda gerekli tedbirleri alır.

1.2. Teşkilat Yapısı ve İnsan Kaynakları

Vakıflar Genel Müdürlüğü kamu tüzel kişiliğini haiz, Kültür ve Turizm Bakanlığına bağlı, 10.12.2003 tarihli ve 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na ekli (II) sayılı Cetvelin "Özel Bütçeli Diğer İdareler" başlıklı (B) bölümünde yer alan özel bütçeli bir kurumdur.

Vakıflar Meclisi, Genel Müdürlüğün en üst seviyedeki karar organıdır.

Meclis; Genel Müdür, üç Genel Müdür Yardımcısı ve I. Hukuk Müşaviri olmak üzere beş, vakıf konusunda bilgi ve deneyim sahibi yükseköğrenim mezunları arasından Cumhurbaşkanınca atanacak beş, yeni vakıflarca seçilecek üç, mülhak ve cemaat vakıflarınca seçilecek birer üye olmak üzere toplam on beş üyeden oluşur. Ayrıca yeni vakıflar üç, mülhak ve cemaat vakıfları ise birer yedek üye seçer. Seçimler; yeni vakıflarda yönetim organının, mülhak vakıflarda vakıf yöneticilerinin, cemaat vakıflarında yönetim kurullarının seçeceği birer temsilcinin iştiraki ile Genel Müdürlüğün daveti üzerine ayrı ayrı yapılır.

Genel Müdür aynı zamanda Meclisin de başkanıdır. Genel Müdür alınan kararları yürütmeye yetkili ve görevlidir. Genel Müdürün çeşitli nedenlerle görevinde bulunmadığı durumlarda Genel Müdüre vekâlet eden Meclis Başkanlığına da vekâlet eder.

Genel Müdür, Genel Müdürlüğün en üst amiri olup Genel Müdürlüğü temsil eder. Genel Müdüre yardımcı olmak üzere üç Genel Müdür Yardımcısı atanabilmektedir.

Genel Müdürlük, merkez ve taşra teşkilatından meydana gelmekte olup; merkez teşkilatı, 7 adet ana hizmet birimi (Vakıf Hizmetleri Daire Başkanlığı, Hayır Hizmetleri Daire Başkanlığı, Sanat Eserleri ve Yapı İşleri Daire Başkanlığı, Yatırım ve Emlak Daire Başkanlığı,

Sağlık Hizmetleri Daire Başkanlığı, Kültür ve Tescil Daire Başkanlığı, Dış İlişkiler Daire Başkanlığı), 5 adet danışma ve denetim birimi (Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı, İç Denetim Birim Başkanlığı, Hukuk Müşavirliği, Strateji Geliştirme Daire Başkanlığı, Basın ve Halkla İlişkiler Müşavirliği) ile 2 adet yardımcı hizmet birimi (Personel Daire Başkanlığı, Destek Hizmetleri Daire Başkanlığı) olmak üzere toplam 14 adet hizmet biriminden; taşra teşkilatı ise 25 adet Bölge Müdürlüğü (Adana, Ankara, Antalya, Aydın, Balıkesir, Bitlis, Bursa, Diyarbakır, Edirne, Erzurum, Gaziantep, Hatay, İstanbul I. Bölge, İstanbul II. Bölge, İzmir, Kastamonu, Kayseri, Konya, Kütahya, Malatya, Samsun, Sivas, Şanlıurfa, Tokat, Trabzon) ile 1 adet İşletme Müdürlüğünden (Ayvalık Vakıf Zeytinlikleri İşletme Müdürlüğü) oluşmaktadır.

Ayrıca, Kurumun bünyesinde; toplam 12 adet vakıf müzesi, 2 adet vakıf kültür merkezi ve 3 adet vakıf kütüphanesi bulunmaktadır.

Merkezde bütçe ile ödenek tahsis edilen her bir harcama biriminin yöneticisi ve taşrada Genel Müdürlüğe bağlı 25 adet Bölge Müdürlüğünün bölge müdürleri harcama yetkilisi sıfatını haiz olup, bu sıfatın görev ve sorumluluğunu taşımaktadır.

10.07.2018 tarihli ve 30474 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan 3 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi’nin 4’üncü maddesi uyarınca Kararname’ye ekli (I) sayılı Cetvelde yer alan Genel Müdürün görev süresi, atandığı tarihte görevde bulunan Cumhurbaşkanının görev süresini geçemez. Cumhurbaşkanının görevi sona erdiğinde Genel Müdürün de görevi sona erer. Ancak, Genel Müdür, yerine atama yapıncaya kadar görevine devam eder. Görev süresi sona eren Genel Müdür yeniden atanabilir ve görev süresi sona ermeden de Cumhurbaşkanınca görevden alınabilir.

3 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi’nin 3’üncü maddesinde Kararname’ye ekli (I) ve (II) sayılı Cetvellerde yer alan kadro, pozisyon ve görevlere atanacaklarda aranacak şartlar düzenlenmiş olup, 18.09.2020 tarihli ve 31248 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan 67 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile söz konusu maddeye; “*Vakıflar Meclisi üyeliklerine yapılacak atamalarda iki üye için ikinci fıkranın (c) bendi hükmü uygulanmaz.*” şeklindeki fıkra eklenmiş ve 4 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi’nin 700’üncü maddesi tümüyle değiştirilmiştir. Böylelikle, Vakıf Meclisi üyeliklerine yapılacak atamalarda iki üye için kamuda en az beş yıllık hizmeti bulunmak şartının uygulanmayacağı hüküm altına alınarak Meclis üyelerinin nitelikleri, görev süresi, yenilenmesi ve huzur hakkı yeniden düzenlenmiştir.

Kurum bünyesinde 2022 yılı sonu itibarıyla memur, işçi ve sözleşmeli personel için

ihdas edilmiş toplam 4197 kadro olup, 2940 memur kadrosunun %52'si (1529'u), 853 işçi kadrosunun %82,88'i (707'si), 404 sözleşmeli personel kadrosunun da %49,75'i (201'i) dolu bulunmaktadır. Dolayısıyla toplam 4197 kadronun %58,07'si (2437'si) dolu, %41,93'ü (1760'ı) ise boştur.

Kurumda istihdam edilen 2437 personelin 528'i merkez teşkilatında, 1857'si Bölge Müdürlüklerinde, 52'si ise İşletme Müdürlüğünde görev yapmaktadır.

1.3. Mali Yapı

Vakıflar Genel Müdürlüğü, 10.12.2003 tarihli ve 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na ekli (II) sayılı Cetvelin "Özel Bütçeli Diğer İdareler" başlıklı (B) bölümünde yer alan özel bütçeli bir kurum olup, faaliyetlerini merkezi yönetim bütçe kanunlarıyla verilen ödeneklerle gerçekleştirmektedir.

17.12.2021 tarihli ve 7344 sayılı "2022 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu" ile Genel Müdürlüğe 2022 yılı için tahsis edilen başlangıç ödeneği 788.230.000,00 TL olup, 29.06.2022 tarihli ve 7414 sayılı "2022 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu ile Bağlı Cetvellerinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun"un 1'inci maddesinin ikinci fıkrası uyarınca "01- Personel Giderleri" ile "02-Sosyal Güvenlik Kurumlarına Devlet Primi Giderleri" ekonomik kodlarını içeren tertiplere başlangıç ödeneğinin %40,5'i oranında (257.926.000,00 + 44.815.000,00 = 302.741.000,00x0,405 = 122.610.105,00 TL) ödenek eklenmiştir. Ayrıca, 7344 sayılı Kanun ile Kurumun 2022 yılı bütçesi için 1.403.223.000,00 TL tahmini bütçe geliri öngörülmüştür.

Kurumun 2022 yılı bütçe başlangıç ve nihai ödeneği (ek bütçe ödeneği ile yıl içinde alınan ilave ödenek sonrası ulaşılan ödeneği), ekonomik sınıflandırmanın birinci düzeyi bazında tahmini ve gerçekleşen bütçe giderleri ile gelirleri aşağıdaki Tablolarda gösterilmiştir.

Tablo 1: 2022 Yılı Gider Bütçesi Ödenekleri ve Gerçekleşmeleri

Bütçe Giderinin Türü	Bütçe ile Verilen Başlangıç Ödeneği (TL)	Nihai Ödenek (TL)	Gerçekleşen Bütçe Gideri (TL)	Gerçekleşme Oranı (%)	Toplam Bütçe Giderine Oranı (%)
Personel Giderleri	257.926.000,00	376.276.574,98	365.692.840,56	97,19	8,83
Sosyal Güvenlik Kurumlarına Devlet Primi Giderleri	44.815.000,00	64.730.110,77	63.467.101,57	98,05	1,53
Mal ve Hizmet	112.046.000,00	447.487.616,27	431.961.840,86	96,53	10,43

Alım Giderleri					
Cari Transferler	81.330.000,00	166.093.329,78	163.694.413,23	98,56	3,96
Sermaye Giderleri	292.113.000,00	2.022.593.882,28	1.917.453.680,61	94,80	46,32
Borç Verme	-	1.197.616.500,11	1.197.616.500,11	100,00	28,93
Toplam	788.230.000,00	4.274.798.014,19	4.139.886.376,94	96,84	100,00

Yukarıda yer verilen Tabloda da görüldüğü üzere; 2022 yılına ait toplam bütçe giderleri içinde en büyük paya %46,32 ile sermaye giderleri sahip olup, 1.917.453.680,61 TL tutarında gerçekleşen sermaye gideri tertibinde; mamul mal alımları, menkul sermaye üretim giderleri, gayri maddi hak alımları, gayrimenkul alımları ve kamulaştırması, gayrimenkul sermaye üretim giderleri, menkul malların büyük onarım giderleri ve gayrimenkul büyük onarım giderleri bulunmaktadır.

Toplam bütçe giderinin %10,43'lük kısmını oluşturan 431.961.840,86 TL tutarındaki mal ve hizmet alım giderleri; muhtaç vatandaşlara sıcak yemek ve kuru gıda dağıtım hizmetleri, tüketime yönelik mal ve malzeme alımları, yolluk, mahkeme harç ve vergi giderleri ile hizmet alımları için yapılan giderleri kapsamaktadır.

Toplam bütçe giderinin %3,96'sına karşılık gelen 163.694.413,23 TL tutarındaki cari transferler; muhtaç durumda bulunan engellilere, yetimlere ödenen muhtaç maaşları ve ailelerinin maddi durumu yeterli olmayan ilköğretim ve ortaöğretim öğrencileri ile üniversite öğrencilerine yapılan eğitim yardımlarından (burslardan) oluşmaktadır.

Toplam bütçe giderinin %28,93'üne tekabül eden 1.197.616.500,11 TL tutarındaki borcun; 1.137.616.500,11 TL'si mazbut vakıflar adına kurulmuş olan Vakıf Katılım Bankası Anonim Şirketine, 40.000.000,00 TL'si mazbut vakıflar adına kurulmuş olan 1048 Vakıf Enerji Anonim Şirketine, 20.000.000,00 TL'si Ayvalık Vakıf Zeytinlikleri İşletme Müdürlüğüne sermaye artırımını olarak verilmiştir.

2022 yılı bütçesinde personel giderleri %8,83 oranına, sosyal güvenlik kurumlarına ödenen devlet primi giderleri ise %1,53 oranına sahiptir.

Tablo 2: 2022 Yılı Gelir Bütçesi Tahmini ve Gerçekleşmeleri

Bütçe Gelirinin Türü	Bütçe Gelir Tahmini (TL)	Gerçekleşen Brüt Bütçe Geliri (TL)	Red ve İadeler (-) (TL)	Gerçekleşen Net Bütçe Geliri (TL)	Gerçekleşme Oranı (%)	Toplam Net Bütçe Gelirine Oranı (%)
----------------------	--------------------------	------------------------------------	-------------------------	-----------------------------------	-----------------------	-------------------------------------

Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	1.091.335.000,00	2.214.601.557,91	120.564.914,49	2.094.036.643,42	191,88	48,01
Alınan Bağış ve Yardımlar ile Özel Gelirler	-	48.757.442,11	-	48.757.442,11	-	1,12
Diğer Gelirler	71.312.000,00	281.623.296,97	23.109.648,83	258.513.648,14	362,51	5,93
Sermaye Gelirleri	240.576.000,00	1.964.110.328,58	3.718.176,11	1.960.392.152,47	814,87	44,94
Toplam	1.403.223.000,00	4.509.092.625,57	147.392.739,43	4.361.699.886,14	310,83	100,00

Yukarıda yer verilen Tabloda da görüldüğü üzere; 2022 yılına ait toplam bütçe gelirleri içinde en büyük paya %48,01 ile teşebbüs ve mülkiyet gelirleri sahip olup, net 2.094.036.643,42 TL tutarındaki bu gelir kalemi bünyesinde taşınmaz kiralari, mal satış gelirleri, hizmet gelirleri ile KİT ve kamu bankaları gelirleri bulunmakta ve bunlar içinde de en büyük gelir net 1.437.076.670,28 TL ile taşınmaz kiralariından elde edilmektedir.

Toplam bütçe gelirinin %1,12'lik kısmını oluşturan 48.757.442,11 TL tutarındaki alınan bağış ve yardımlar ile özel gelirler; gerek kişilerden gerekse kurumlardan alınan şartlı ve şartsız bağış ve yardımlar ile özel bütçeli idarelerden alınan proje yardımlarını içermekte olup, en büyük payı 44.995.918,04 TL'lik tutarla özel bütçeli idarelerden alınan proje yardımları oluşturmaktadır.

Toplam bütçe gelirinin %5,93'üne karşılık gelen net 258.513.648,14 TL tutarındaki diğer gelirler kalemi; faiz gelirleri, idari para cezaları, irat kaydedilecek nakdi teminatlar, kişilerden alacaklar ile diğer çeşitli gelirlerden oluşmakta ve net 198.646.717,60 TL tutarındaki faiz gelirleri bunlar içinde en büyük payı teşkil etmektedir.

Toplam bütçe gelirinin %44,94'lük oranla en büyük paya sahip ikinci gelir türü olan net 1.960.392.152,47 TL tutarındaki sermaye gelirleri içinde; mazbut vakıflara ait taşınmaz satış gelirleri, mazbut vakıf taviz bedelleri ile tahvil senet ve bono gelirleri mevcut olup, bunlar içinde de en büyük pay net 1.264.403.281,71 TL ile tahvil senet ve bono gelirlerine aittir.

Kurumun Faaliyet Sonuçları Tablosuna göre; 2022 yılı faaliyet gideri 79.456.095.918,29 TL ve net faaliyet geliri 4.658.132.929,27 TL olarak gerçekleşmiş, dolayısıyla da 2022 yılı dönemi 74.797.962.989,02 TL olumsuz faaliyet sonucu ile

kapatılmıştır.

Kurumun iştirakleri ile ortaklıklarına ilişkin bilgiler aşağıdaki Tabloda yer almaktadır.

Tablo 3: İştirak / Ortak Olunan Kuruluşlara Ait Bilgi

Sıra No	İştirakin / Ortaklığın		İştirak / Ortaklık Oranı (%)	Sahip Olunan Sermaye Tutarı (TL)
	Niteliği	Adı		
1	Mali Kuruluş	Vakıf Katılım Bankası A.Ş.	100	9.635.000.000,00
2	Mali Kuruluş	Kuveyt Türk Katılım Bankası A.Ş.	18,72	861.265.711,00
3	Mal ve Hizmet Üreten Kuruluş	1048 Vakıf Enerji A.Ş.	100	50.000.000,00
4	Mal ve Hizmet Üreten Kuruluş	Vakıf İnşaat Restorasyon ve Ticaret A.Ş.	27,07	14.224.474,10
5	Mal ve Hizmet Üreten Kurulu	Taksim Otelcilik A.Ş.	16,14	56.479.500,00
6	Mal ve Hizmet Üreten Kuruluş	Tüstaş Sınai Tesisler A.Ş.	0,63	9.502,50

1.4. Muhasebe ve Raporlama Sistemi

Genel Müdürlük, mali işlemlerini 5018 sayılı Kanun ile belirlenmiş muhasebeleştirme ve raporlama kurallarına göre gerçekleştirmektedir. Genel Müdürlüğün muhasebe kayıt ve işlemleri, 23.12.2014 tarihli ve 29214 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği ile 27.12.2014 tarihli ve 29218 mükerrer sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliği çerçevesinde yürütülmekte olup, Muhasebat Genel Müdürlüğünün özel bütçeli kurumlar için hazırladığı detaylı hesap planı kullanılmaktadır.

Genel Müdürlüğün muhasebe hizmetleri Strateji Geliştirme Daire Başkanlığınca, Bölge Müdürlüklerinin muhasebe hizmetleri ise Bölge Müdürlüklerinde bulunan muhasebe yetkililerince “Bütünleşik Kamu Mali Yönetim Bilişim Sistemi” üzerinden yürütülmektedir.

Kamu İdaresi Hesaplarının Sayıştaya Verilmesi ve Muhasebe Birimleri ile Muhasebe Yetkililerinin Bildirilmesi Hakkında Usul ve Esaslar’ın 5’inci maddesi gereğince hesap dönemi sonunda Sayıştay Başkanlığına gönderilmesi gereken defter, tablo ve belgelerden aşağıda yer alanlar denetime sunulmuş olup, denetim bunlar ile Usul ve Esaslar’ın 8’inci maddesinde yer alan diğer belgeler dikkate alınarak yürütülüp sonuçlandırılmıştır.

- Birleştirilmiş Veriler Defteri,
- Geçici ve Kesin Mizan,
- Bilanço,
- Faaliyet Sonuçları Tablosu,
- Öz Kaynak Değişim Tablosu,
- Bütçelenen ve Gerçekleşen Tutarların Karşılaştırma Tablosu,
- İdare Taşınır Mal Yönetimi Ayrıntılı Hesap Cetveli ile İdare Taşınır Mal Yönetim Hesabı İcmal Cetveli

Denetim görüşü, kamu idaresinin tabi olduğu geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki temel mali tablolarından Bilanço ve Faaliyet Sonuçları Tablosuna verilmiştir.

2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU

Denetlenen kamu idaresinin yönetimi, tabi olduğu muhasebe standart ve ilkelerine uygun olarak hazırlanmış olan mali rapor ve tabloların doğru ve güvenilir bilgi içerecek şekilde zamanında Sayıştaya sunulmasından, bir bütün olarak sunulan bu mali tabloların kamu idaresinin faaliyet ve işlemlerinin sonucunu tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir olarak yansıtmasından ve ister hata isterse yolsuzluktan kaynaklansın bu mali rapor ve tabloların önemli hata veya yanlış beyanlar içermemesinden; kamu idaresinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğundan; mali yönetim ve iç kontrol sistemlerinin amacına uygun olarak oluşturulmasından, etkin olarak işletilmesinden ve izlenmesinden, mali tabloların dayanağını oluşturan bilgi ve belgelerin denetime hazır hale getirilmesinden ve sunulmasından sorumludur.

3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU

Sayıştay, denetimlerinin sonucunda hazırladığı raporlarla denetlenen kamu idarelerinin mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek, mali rapor ve tablolarının güvenilirliğine ve doğruluğuna ilişkin görüş bildirmek, gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmekle sorumludur.

4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI

Denetimlerin dayanağı; 6085 sayılı Sayıştay Kanunu, uluslararası denetim standartları, Sayıştay ikincil mevzuatı ve denetim rehberleridir.

Denetimler, kamu idaresinin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek ve mali rapor ve tablolarının kamu idaresinin tüm faaliyet ve işlemlerinin sonucunu doğru ve güvenilir olarak yansıttığına ilişkin makul güvence elde etmek ve mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek amacıyla yürütülmüştür.

Kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile bunları oluşturan hesap ve işlemlerinin doğruluğu, güvenilirliği ve uygunluğuna ilişkin denetim kanıtı elde etmek üzere yürütülen denetimler; uygun denetim prosedürleri ve tekniklerinin uygulanması ile risk değerlendirmesi yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Risk değerlendirmesi sırasında, uygulanacak denetim prosedürlerinin tasarlanmasına esas olmak üzere, mali tabloların üretildiği mali yönetim ve iç kontrol sistemleri de değerlendirilmiştir.

Denetimin kapsamını, kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile gelir, gider ve mallarına ilişkin tüm mali faaliyet, karar ve işlemleri ve bunlara ilişkin kayıt, defter, bilgi, belge ve verileri (elektronik olanlar dâhil) ile mali yönetim ve iç kontrol sistemleri oluşturmaktadır.

Bu hususlarla ilgili denetim sonucunda denetim görüşü oluşturmak üzere yeterli ve uygun denetim kanıtı elde edilmiştir.

5. İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Kontrol Ortamı Standartları

İç kontrol sisteminin yıllık olarak değerlendirilmesi yapılarak üst yöneticiye raporlama yapılmaktadır. Kurum personelinin görev, yetki ve sorumlulukları kısmen belirlenmiştir. Kurum, 2019-2023 yıllarını kapsayan stratejik planını hazırlamış ve her yıl faaliyet raporunu ve performans programını hazırlayıp yayınlamaktadır. Kurum için Kanunda belirtilen organizasyon yapısı oluşturulmuştur. Personel davranışlarını belirleyen etik değerler, kurallar bulunmakta ve personel tarafından imzalanmaktadır. Bazı personele ilişkin görev tanımı Teşkilat Kanunu uyarınca bulunmakla birlikte genel olarak personelin görev tanımları yazılı olarak kısmen belirlenmiştir. Kurum organizasyon yapısı içerisinde görev, yetki ve sorumluluklar 4 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nde, Vakıflar Genel Müdürlüğü Merkez

ve Taşra Teşkilatı Görev, Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik'te düzenlenmiştir. Eğitim ihtiyaçlarının belirlenmesi kapsamında personelin eğitimine yönelik prosedürün var olduğu, işe alım, tayin, terfiyi müteakip hizmet içi eğitim programlarının düzenlendiği görülmüştür. Ayrıca Kurum personelinin performansını değerlendirmeye ve geliştirmeye yönelik çalışmalar da yapılmaktadır. Süreç akış şemaları kısmen tamamlanmıştır. Yer değiştirme, üst görevlere atanma, eğitim, özlük hakları gibi insan kaynaklarına ilişkin hususlar ilgili mevzuat hükümlerine göre yürütülmektedir. Harcama birimince birim faaliyet raporu düzenlenmekte ve harcama yetkilisince güvence beyanı verilmektedir. İç kontrol güvence beyanı verilmektedir. Kurum bütçesinin ilk 6 aylık uygulama sonuçları ve ikinci 6 aya ilişkin beklenti ve hedefler kamuoyuna duyurulmaktadır. İç denetim birimi Vakıflar Genel Müdürüne bağlı iç denetim birim başkanlığı olarak faaliyetlerini yürütmektedir.

Risk Değerlendirme Standartları

Kurumca iç kontrol standartlarına uyum eylem planı ilk kez 2011 yılında hazırlanmıştır; ancak detaylı olarak 2014 yılında TÜBİTAK Türk Sanayi Sevk ve İdare Enstitüsü (TÜSSİDE) rehberliğinde mevcut durumun tespitine yönelik yapılan İç kontrol anket çalışması, uzman görüşmeleri ve söz konusu veriler doğrultusunda oluşturulan Kontrol Ortamı Analiz Raporu ile İç Kontrol Standartlarına Uyum Eylem Planı revize edilmiş olup ve bu tarihten itibaren de iki yılda bir sürekli olarak revize edilmektedir. Genel Müdürlük bünyesinde uygulamaya geçirilen İç Kontrol Sistemi beklenen kalitede çalışmasının ve sürekliliğinin sağlanması açısından izlenmesi ve değerlendirilebilmesi amacıyla, merkez ve taşra teşkilatı tarafından cevaplandırılmış İç Kontrol Sistemi Değerlendirme Formu kapsamında hazırlanan İç Kontrol Sistemi Değerlendirme Raporu ve sorumlu birimlerden alınan verilerle oluşturulan İç Kontrol Standartlarına Uyum Eylem Planı Gerçekleşme Raporu doğrultusunda revize edilen ve "Kamu İç Kontrol Standartlarına Uyum Eylem Planı Hazırlama Grubu" üyeleri ile "İç Kontrol İzleme ve Yönlendirme Kurulu" görüş ve değerlendirilmeleri ile son şekli oluşturulan Genel Müdürlüğe ait Kamu İç Kontrol Standartlarına Uyum Eylem Planı (2019-2020) 26.02.2019 tarihli ve E.31163 sayılı Makam Oluru onaylanmış ve 07.03.2019 tarihli ve 2019/10 sayılı Genelge ile ve aynı zamanda e-posta ile tüm merkez ve taşra teşkilatına duyurulmuştur.

Kontrol Faaliyetleri Standartları

Önleyici kontrol faaliyetleri kapsamında, istenmeyen faaliyet ve sonuçların gerçekleşmesini önlemek ve caydırıcı etki yaratmak amacıyla görevler ayrılığı ilkesine uygun yetkilendirme yapılmakta ve İç Kontrol ve Ön Mali Kontrole İlişkin Usul ve Esaslarda belirtilen

parasal limitler çerçevesinde ön mali kontrol faaliyeti gerçekleştirilmektedir. Tespit edici kontrol faaliyetleri kapsamında, istenmeyen faaliyetlerin tespit edilmesine yönelik olarak incelemeler, mutabakatlar ve karşılaştırma faaliyetleri yapılmaktadır. Düzeltici kontrol faaliyetleri kapsamında, istenmeyen faaliyetlerin düzeltilmesine yönelik olarak muhasebe yetkilisince ödeme emri üzerindeki maddi hatalarla ilgili kontroller yapılmaktadır.

Bilgi ve İletişim Standartları

Birim yöneticilerinin verdikleri görevleri takip edebildikleri bir yönetim bilgi sistemi mevcuttur. Elektronik Belge Yönetim Sistemi kurumca kullanılmakta olup evrak takip ve izleme belirtilen sistem üzerinden yapılmaktadır. Kurumun sağladığı hizmetlerden yararlananların şikâyet ve önerilerinin alınıp değerlendirildiği bir sistem bulunmaktadır. Kurumun gelir toplama fonksiyonuna ilişkin on-line uygulamaları mevcut olup kurumsal tahsilat yöntemi ile gelirlerin kurum hesaplarına alınmakta, tahakkuk ve tahsil edilen gelirler ilgili muhasebe tarafından izlenmektedir. Elektronik Belge Yönetim Sistemi aracılığı ile belgeler elektronik ortamda arşivlenmektedir.

İzleme Standartları

İç kontrollerle ilgili izleme ve değerlendirme yapan İç Kontrol İzleme ve Yönlendirme Kurulu kurulmuş olup, dolayısıyla yıllık değerlendirme raporları da düzenlenmektedir. İç kontrol sistemi 5018 sayılı Kanun ve ilgili mevzuatında belirtildiği şekliyle kısmi eksiklikleri olsa da kurulmuştur. Varolan iç kontroller de çalışmaktadır. Kurum iç kontrollerle ilgili yapması gereken işlemleri kısmi eksiklikleri de olsa gerçekleştirmektedir.

6. DENETİM GÖRÜŞÜ

Vakıflar Genel Müdürlüğü 2022 yılına ilişkin yukarıda belirtilen ve kamu idaresi tarafından sunulan; geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki mali rapor ve tablolarının, “Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular” bölümünde belirtilen hesap alanları hariç tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir bilgi içerdiği kanaatine varılmıştır.

7. DENETİM BULGULARI

Raporda yer alan bulgular, denetimler sonucunda tespit edilen hususlara kamu idaresi tarafından verilen cevapların değerlendirilmesi suretiyle düzenlenmiştir.

A. DENETİM GÖRÜŞÜNÜN DAYANAĞI BULGULAR

Bu bölümde, mali rapor ve tablolara verilen görüş ile ilgili olan bulgular yer almaktadır.

BULGU 1: Kamulaştırma veya Satın Alma Suretiyle Edinilen Bazı Taşınmazların İlgili Varlık Hesaplarına Kaydedilmemesi ve Bu Taşınmazlardan Binalar İçin Amortisman Ayrılmaması

Kamulaştırma veya satın alma suretiyle edinilen bazı taşınmazların ilgili varlık hesapları olan 250-Arazi ve Arsalar Hesabı ile 252-Binalar Hesabına kaydedilmesi gerekirken doğrudan giderleştirildiği ve bu taşınmazlardan binalar için amortisman ayrılmadığı tespit edilmiştir.

27.12.2014 tarihli ve 29218 mükerrer sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliği’nin;

250-Arazi ve Arsalar Hesabının niteliğini düzenleyen 171’inci maddesinde; bu Hesabın, kamu idarelerinin her türlü arazi ve arsaları ile bunlardan tahsise konu edilenlerin izlenmesi için kullanılacağı, anılan Hesabın işleyişini düzenleyen 172’nci maddesindeki birinci fıkranın (a) bendinde yer alan (1) nolu alt bentte; bütçeye gider kaydedilmek suretiyle edinilen arsa ve arazilerin, maliyet bedeli üzerinden bir taraftan bu hesaba borç, kesintilerin ilgili hesaplara, ödenmesi gereken tutarın 103-Verilen Çekler ve Gönderme Emirleri Hesabına, 325-Nakit Talep ve Tahsisleri Hesabına veya ilgili diğer hesaplara alacak; diğer taraftan 830-Bütçe Giderleri Hesabına borç, 835-Gider Yansıtma Hesabına alacak kaydedileceği,

252-Binalar Hesabının niteliğini düzenleyen 175’inci maddesinde; bu Hesabın, eklenti ve bütünleyici parçaları dâhil olmak üzere, kamu idarelerinin mülkiyetinde bulunan binalar ile bunlardan tahsise konu edilenlerin izlenmesi için kullanılacağı, anılan Hesabın işleyişini düzenleyen 176’ncı maddesindeki birinci fıkranın (a) bendinde yer alan (1) nolu alt bentte; bütçeye gider kaydıyla satın alınan binaların maliyet bedelinin bir taraftan bu hesaba, üzerinde bulunduğu arsa maliyet bedeli üzerinden 250-Arazi ve Arsalar Hesabına borç, kesintilerin ilgili hesaplara, ödenmesi gereken tutarın 103-Verilen Çekler ve Gönderme Emirleri Hesabına, 325-Nakit Talep ve Tahsisleri Hesabına veya ilgili diğer hesaplara alacak; diğer taraftan 830-Bütçe Giderleri Hesabına borç, 835-Gider Yansıtma Hesabına alacak kaydedileceği,

hükme bağlanmış olup,

02.10.2006 tarihli ve 26307 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan 13.09.2006 tarihli ve 2006/10970 sayılı Bakanlar Kurulu Kararıyla yürürlüğe konulan Kamu İdarelerine Ait Taşınmazların Kaydına İlişkin Yönetmeliğin 5’inci maddesinde de; taşınmaz kayıt ve kontrol işlemleri, kamu idarelerine ait taşınmazların mevcutlarla birlikte içinde bulunulan yılda çeşitli yollarla edinilenlerin ve elden çıkarılanların miktar ve değer olarak takip edilmesi amacıyla kayıt altına alınması olarak tanımlanmış ve anılan Yönetmeliğe ekli Kayıt Planındaki “1.Tapuda Kayıtlı Olan Taşınmazlar” başlığı altında yer alan taşınmazların maliyet bedeli üzerinden, bu taşınmazlardan maliyet bedeli belirlenemeyenlerin ise rayiç değerleri üzerinden kayıtlara alınacağı belirtilmiştir.

Ayrıca, 23.12.2014 tarihli ve 29214 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği’nin 4’üncü maddesindeki birinci fıkranın (u) bendinde; maliyet bedeli, bir varlığın satın alınması, üretilmesi veya değerinin artırılması için yapılan harcamalar veya verilen kıymetlerin toplamı olarak tanımlanmıştır.

Diğer taraftan, Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliği’nin;

25-Maddi Duran Varlıklar Hesap Grubuna ilişkin işlemleri düzenleyen 170’inci maddesindeki birinci fıkranın (d) bendinde yer alan (1) nolu alt bentte; bir yıldan fazla kullanılabilen ve yıpranmaya, aşınmaya veya kıymetten düşmeye maruz kalan maddi duran varlıklar için amortisman ayrılacağı, (3) nolu alt bentte; kapsama dâhil kamu idarelerince muhasebe sistemine dâhil edilen maddi duran varlıklardan; arazi ve arsalar, yapım aşamasındaki sabit varlıklar, varlıkların elde edilmesi için verilen avans ve krediler ile sanat eserleri dışındakilerden hangilerinin amortisman ve tükenme payına tabi tutulacağını ve bunlara ilişkin esas ve usullerin, uygulanacak amortisman süresi, yöntemi ve oranları ile duran varlık çeşitlerine göre tutulacak defterlerin Bakanlıkça belirleneceği, (4) nolu alt bentte de; ayrılan amortisman tutarının gider olarak muhasebeleştirileceği,

257-Birikmiş Amortismanlar ve Değer Düşüklüğü Karşılığı Hesabının niteliğini düzenleyen 185’inci maddesinde; bu Hesabın, maddi duran varlık bedellerinin yararlanma süresi içinde giderleştirilmesi ve hesaben yok edilmesi ile maddi duran varlıklar için ayrılan değer düşüklüğü karşılıklarının izlenmesi için kullanılacağı, anılan Hesabın işleyişini düzenleyen 186’ncı maddesindeki birinci fıkranın (a) bendinde yer alan (1) nolu alt bentte; yıl sonunda maddi duran varlıklar için ayrılan amortisman tutarlarının bu hesaba alacak, 630-Giderler Hesabına borç kaydedileceği,

belirtilmiş olup,

04.11.2015 tarihli ve 29522 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan 47 sıra nolu Muhasebat Genel Müdürlüğü Genel Tebliği’nin;

3’üncü maddesinde; genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerinin muhasebe sistemine dahil edilen maddi duran varlıklarından arazi ve arsaların amortismanına tabi olmadığı, 252-Binalar Hesabında izlenenler için ise amortisman ve tükenme payı ayrılacağı,

4’üncü maddesinde; duran varlıkların amortisman ve tükenme payına tabi değerlerinin maliyet bedeli olduğu,

5’inci maddesinde; duran varlıklar için amortisman ve tükenme payı ayrılmasında normal amortisman yönteminin uygulanacağı ve bu yöntem ile varlıklara ait amortisman ve tükenme payının, varlığın yararlanma süresine göre Tebliğ’e ekli 1 sayılı Listede belirlenen oranlarda her yıl eşit olarak ayrılacağı,

6’ncı maddesinde de; Kamu İdarelerine Ait Taşınmazların Kaydına İlişkin Yönetmelik’te yer alan taşınmazlardan maliyet bedeli 34.000,00 TL’yi aşmayanlar için amortisman oranının %100 olarak belirlendiği, diğer bir ifadeyle maliyet bedeli bu tutara kadar olan taşınmazların, hesaplara alındığı yılın sonunda tamamen amorti edileceği,

ifade edilmiştir.

Ancak, yapılan incelemelerde; 2022 yılı itibarıyla satın alma veya kamulaştırma suretiyle edinilen ve ayrıntısı aşağıdaki Tabloda gösterilen bazı arsalar ile binalara ait satın alma veya kamulaştırma bedeli toplamı 66.925.234,00 TL’den; arsalara ilişkin olan 2.919.164,00 TL’nin 250 nolu Hesaba, binalara ilişkin olan 64.006.070,00 TL’nin de 252 nolu Hesaba kaydedilip varlığa dönüştürülmesi gerektiği halde, yukarıda yer verilen mevzuat hükümlerine aykırı olarak 630 nolu hesaba kaydedilerek giderleştirildiği ve bu taşınmazlardan binalar için amortisman hesaplanmadığı görülmüş, bunun sonucunda da; Bilançodaki 250 ve 252 nolu Hesapların, söz konusu tutarlar kadar, 257 nolu Hesabın da binalara ilişkin olarak hesaplanması gereken amortisman tutarı kadar eksik, Faaliyet Sonuçları Tablosundaki 630 nolu Hesabın ise gider kaydedilen harcama toplamı ile binalar için hesaplanması gereken amortisman tutarı arasındaki fark kadar fazla görünmesine sebebiyet verildiği anlaşılmıştır.

İdare tarafından her ne kadar Bulguya konu taşınmazların ilgisine göre 250-Arazi ve Arsalar Hesabı ile 252-Binalar Hesabına kaydedildiği ve 252-Binalar Hesabına kaydedilen

tutarlar için gerekli amortisman ayırma işleminin 2023 yılında yapılacağı bildirilmişse de, 2023 yılında yapılan/yapılacak söz konusu düzeltme kayıtlarının 2022 yılı Mali Tablolarında oluşan hatayı giderici bir etkisi bulunmamaktadır.

Tablo 4: 2022 Yılında Kamulaştırma veya Satın Alma Suretiyle Edinilen Taşınmazlardan Varlık Hesaplarına Kaydedilmeyenler

Taşınmazın					
Adresi	Ada/Parsel Numarası	Cinsi	Edinme Usulü	Bedeli (TL)	Bedelinin Gider Kaydedildiği Yevmiye Tarihi/ Numarası
Atik Mustafa Paşa Mah. Ebe Sok. No:48 Fatih/İSTANBUL	2891/54	Bina	Satın Alma	1.331.660,00	01.08.2022 / 50748
Kirmasti Mah. İslambol Cad. No:13 F Fatih/İSTANBUL	1923/9	Bina	Kamulaştırma	3.676.000,00	30.11.2022 / 79122
Kirmasti Mah. İslambol Cad. No:13 E Fatih/İSTANBUL	1923/10	Bina	Kamulaştırma	6.371.000,00	17.11.2022 / 76107
Kirmasti Mah. Malta Çarşısı Sok. No:2 D Fatih/İSTANBUL	1923/11,12,18,19,21,22	Bina	Kamulaştırma	9.843.750,00	23.06.2022 / 41947
				6.562.500,00	23.06.2022 / 41948
				3.691.406,25	23.06.2022 / 41949
				3.691.406,25	23.06.2022 / 41950
				2.460.937,50	23.06.2022 / 41951
				26.377.410,00	16.08.2022 / 54930
252-Binalar Hesabına kaydı gereken toplam tutar				64.006.070,00	
Merkezefendi Mah. Merkezefendi Tekke ve G73 Sok. Zeytinburnu/ İSTANBUL	2965/3	Arsa	Kamulaştırma	43.053,00	30.09.2022 / 64208
				43.053,00	30.09.2022 / 64209
				43.053,00	30.09.2022 / 64210
				68.885,00	30.09.2022 / 64211
				86.170,00	30.09.2022 / 64212
				114.808,00	30.09.2022 / 64213
				941.428,00	03.10.2022 / 64387
1.010.314,00	05.10.2022 / 65420				
Mersin İli, Tarsus İlçesi, Caminur Mah.	3801/1	Arsa	Satın Alma	568.400,00	22.12.2022 / 85972
250-Arazi ve Arsalar Hesabına kaydı gereken toplam tutar				2.919.164,00	

BULGU 2: Maddi Olmayan Duran Varlık Alımlarından Bazılarının İlgili Varlık Hesabına Kaydedilmemesi ve Bu Varlıklar İçin Amortisman Ayrılmaması

Maddi olmayan duran varlık niteliğindeki bilgisayar yazılımı ve lisans alımları ile telif hakkı alımlarından bazılarının 260-Haklar Hesabına kaydedilmesi gerekirken doğrudan giderleştirildiği ve bu varlıklar için amortisman ayrılmadığı tespit edilmiştir.

27.12.2014 tarihli ve 29218 mükerrer sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliği’nin;

260-Haklar Hesabının niteliğini düzenleyen 194’üncü maddesinde; “*Haklar hesabı, bedeli karşılığı edinilen hukuki tasarruflar ile belirli alanlarda tanınan kullanma ve yararlanma gibi hak ve yetkiler dolayısıyla yapılan ve ekonomik değer taşıyan harcamaların izlenmesi için kullanılır.*”, anılan Hesabın işleyişini düzenleyen 195’inci maddesinin birinci fıkrasının a/1 bendinde de; “*Bütçeye gider kaydıyla edinilen haklar bir taraftan bu hesaba borç, kesintiler ilgili hesaba, ödenecek tutar 103-Verilen Çekler ve Gönderme Emirleri Hesabı, 325-Nakit Talep ve Tahsisleri Hesabı veya ilgili diğer hesaplara alacak; diğer taraftan 830-Bütçe Giderleri Hesabına borç, 835-Gider Yansıtma Hesabına alacak kaydedilir.*”,

268-Birikmiş Amortismanlar ve Değer Düşüklüğü Karşılığı Hesabının niteliğini düzenleyen 202’nci maddesinde; “*Birikmiş amortismanlar ve değer düşüklüğü karşılığı hesabı, maddi olmayan duran varlık bedellerinin, yararlanma süresi içinde giderleştirilmesi ve hesaben yok edilmesi ile maddi olmayan duran varlıklar için ayrılan değer düşüklüğü karşılıklarını izlemek için kullanılır.*”, anılan Hesabın işleyişini düzenleyen 203’üncü maddesinin birinci fıkrasının a/1 bendinde; “*Yıl sonunda maddi olmayan duran varlıklar için ayrılan amortisman tutarları bu hesaba alacak, 630-Giderler Hesabına borç kaydedilir.*”

hükümlerine yer verilmiştir.

Diğer taraftan, 04.11.2015 tarihli ve 29522 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan 47 sıra nolu Muhasebat Genel Müdürlüğü Genel Tebliği’nin 6’ncı maddesinde;

“(1) Amortisman ve tükenme payı süresi, duran varlıkların aktife girdiği yıldan başlar. Bu sürenin yıl olarak hesaplanması için “1” rakamı bu Tebliğ ekinde belirtilen, varlığın yararlanma süresine göre belirlenmiş orana bölünür. (Örnek: $1/0,20 = 5$ yıl; $1/0,025 = 40$ yıl)

(2) Ancak, maliyet bedeli, 28/12/2006 tarihli ve 2006/11545 sayılı Bakanlar Kurulu Kararıyla yürürlüğe konulan Taşınır Mal Yönetmeliğinin eki listede yer alan dayanaklı

taşınırların her biri için 14.000 TL'yi, 13/9/2006 tarihli ve 2006/10970 sayılı Bakanlar Kurulu Kararıyla yürürlüğe konulan Kamu İdarelerine Ait Taşınmazların Kaydına İlişkin Yönetmelikte yer alan taşınmazlar için 34.000 TL'yi aşmayan duran varlıklar ile tutarına bakılmaksızın Maddi Olmayan Duran Varlıklar ve Özel Tükenmeye Tabi Varlıklar hesap gruplarında izlenen varlıklar için amortisman oranı % 100 olarak belirlenmiştir. Diğer bir ifadeyle maliyet bedeli bu tutarlara kadar olan duran varlıklar, hesaplara alındığı yılın sonunda tamamen amorti edilir.

...”

denilmiştir.

Yukarıda yer verilen mevzuat hükümleri birlikte değerlendirildiğinde; patent, lisans, yazılım, işletme hakkı, işletme ünvanı, marka, telif hakkı, şerefiye gibi maddi olmayan duran varlık niteliğindeki alımların 260-Haklar Hesabına kaydedilmesi ve bu Hesapta yer alan tutarın tamamı için de yıl sonunda amortisman ayrılması gerekmektedir.

Bu itibarla, Vakıflar Genel Müdürlüğü Merkez Teşkilatı ile bazı Bölge Müdürlükleri tarafından 2022 yılında yapılan maddi olmayan duran varlık niteliğindeki bilgisayar yazılımı ve lisans alımları ile telif hakkı alımlarından bazılarının ilgili varlık ve amortisman hesapları kullanılmadan 630-Giderler Hesabına kaydedilerek doğrudan giderleştirilmesi mevzuata aykırı olup, bu uygulama İdarenin temel mali tablolarından olan Bilançosundaki 260 ve 268 nolu Hesapların 1.316.856,67 TL (1.247.798,23 TL tutarındaki lisans ve yazılım alımları ile 69.058,44 TL telif hakkı alımlarının toplamı kadar) az görünmesine neden olmakta, Faaliyet Sonuçları Tablosundaki 630 nolu Hesabın toplam tutarı ise amortisman oranının %100 olması nedeniyle değişmemekte, ancak 630.03-Mal ve Hizmet Alım Giderleri alt koduna daha fazla, 630.13-Amortisman Giderleri alt koduna ise daha az kayıt yapılmaktadır.

B. DİĞER BULGULAR

Bu bölümde, mali rapor ve tablolara verilen görüş ile ilgili olmayan bulgular yer almaktadır.

BULGU 1: Yurt Dışında Yer Alan Vakıflara Ait Taşınmazlar Üzerinde Yapılan Yeni Yapı İnşası ile İlgili Usul ve Esasların Bulunmaması

Kurumun yurt dışında yeni yapı inşası ile ilgili usul ve esasların bulunmadığı tespit edilmiştir.

58 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 30'uncu maddesi ile Vakıflar Genel Müdürlüğüne yurtdışında yer alan vakıflara ait taşınmazlar üzerinde yeni yapı inşa etme ve bunları onarma, ihtiyaç halinde onarılan veya inşa edilen taşınmazların tefrişini yapma görevi verilmiştir. Söz konusu yeni yapıların inşa, onarım ve ihale işlemlerini yürütmek ve yeni yapıların onarımı için gerekli görülen malzemeleri satın almak, şantiye kurmak ve şantiyeleri kontrol etmek görevleri Sanat Eserleri ve Yapı İşleri Daire Başkanlığının görevleri arasında sayılmıştır.

Kurum Bosna Hersek'te Saraybosna Odabaşına ticaret ve konut vasıflı binanın, Saraybosna öğrenci yurdunun, Fojnica Medresesi Vakıf İdare Binasının, Saraybosna İslam Birliği Riyaseti İdare Binasının ve Hamza Bey Cami-i Şerifi Vakfına ait taşınmaz üzerinde pazar yeri yapımının inşaatlarını yürütmektedir. Sayılan yeni bina yapım işlerinden Saraybosna öğrenci yurdu inşaatı tamamlanmış, diğer inşaatların yapımları devam etmektedir.

Yapılan incelemelerde, söz konusu yeni bina yapım işlerinin Bosna Hersek İslam Birliği ile yapılan protokoller çerçevesinde yürütüldüğü, uygulanacak ilkeler, ihale usulleri, iş artışı olması durumunda hangi makamın onay vereceği vb içeren usul ve esasların belirlenmediği görülmüştür.

58 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 30'uncu maddesi ile Vakıflar Genel Müdürlüğüne verilen yurtdışında yer alan vakıflara ait taşınmazlar üzerinde yeni yapı inşa etme ve bunları onarma, ihtiyaç halinde onarılan veya inşa edilen taşınmazların tefrişini yapma görevinin ifasında uygulanacak usul ve esasların belirlenerek yürürlüğe konulması gerekmektedir.

BULGU 2: İstanbul Beykoz İlçesinde Bulunan Memba Çeşmesi, İmalat Deposu ve Arazisinde Sözleşme Hükümlerinin Yerine Getirilmemesi

İstanbul İli Beykoz İlçesinde bulunan 'Karakulak suyu memba (tesisi) çeşmesi ve imalat deposu ve arazisinin inşaat, bakım, onarım ve teçhizat yenilenmesi işi' kapsamında Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulu kararı doğrultusunda yapılması gereken tarihi çeşme ile

ilgili sözleşme hükümlerinin yerine getirilmediği tespit edilmiştir.

İstanbul Vakıflar 2. Bölge Müdürlüğü tarafından Beykoz İlçesinde bulunan tapunun 5 pafta 209 parsel, 3 pafta 221 no.lu ve 222 no.lu parselde kayıtlı Karakulak suyu memba (tesisi) çeşmesi, imalat deposu ve arazisi inşaat, bakım, onarım ve teçhizatının yenilenmesi amacıyla 22.11.2010 tarihinde 21 yıllığına kiraya verilmiştir.

Vakıflar Meclisinin 20.07.2010 tarihli ‘İstanbul İli Beykoz İlçesinde bulunan 209, 221 ve 222 parselde kayıtlı Karakulak tesislerinin 21 yıl süreli yapım karşılığı kira ihalesine çıkarılmasına ilişkin kararı’nın 5’inci maddesinde;

“Taşınmaz içerisinde bulunan tarihi çeşmenin Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulu kararı doğrultusunda, Doğal Sit Alanı içerisinde kalan Valide Kethüdası Yusuf Ağa Vakfına kayıtlı Karakulak çeşmesinin yeri değiştirilmeden, içerisinde bulunduğu yapının kaldırılarak yüklenicisi tarafından çevre düzenlenmesinin yapılması” hükmü yer almaktadır.

İşe ilişkin sözleşmenin “Yüklenicinin yükümlülükleri” başlıklı 5’inci maddesinin (a) fıkrasında da yukarıda belirtilen Vakıflar Meclisi Kararı aynen ifade edilmiştir.

Bahse konu işe ilişkin ihale dosyasının içerisinde yer alan ve ihale öncesi teknik personel tarafından düzenlenen ‘Muhammen Bedel Hesap Cetveli’nde de fabrika içerisindeki tarihi çeşmenin bulunduğu kapalı sundurmanın kaldırılması ve çeşmenin çevresinin açılması kapsamındaki inşaat işleri, imalat kalemleri arasında da sayılarak keşif bedeli toplamına dâhil edilmiştir.

Yapılan incelemede, idare tarafından müstecire 23.11.2010 tarihinde yer teslimi yapılmasına rağmen, sözleşme hükümlerine göre Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulu kararı doğrultusunda, taşınmaz içerisinde yer alan tarihi Karakulak çeşmesinin yeri değiştirilmeksizin içerisinde bulunduğu yapının kaldırılarak çevre düzenlenmesinin yapılması gerekirken halen yapılmadığı, söz konusu durumun da idare tarafından kontrol edilmediği ve sözleşme yükümlülüklerinin yerine getirilmesi hususunda herhangi bir girişiminin olmadığı tespit edilmiştir.

İdare tarafından yukarıda bahsedilen işe ait sözleşme hükümlerinin yerine getirilmesi konusunda yüklenici firmaya gereken uyarının yapıldığı anlaşılmış olmakla birlikte, söz konusu taşınmaz üzerindeki tarihi çeşmenin kültür mirasımıza yakışır şekilde aslına uygun hale getirilmesi için öngörülen imalatların tamamlanması gerektiği değerlendirilmektedir.

BULGU 3: Süresi İçinde Kapatılmayan İş Avans ve Kredilerinden Bazılarının Sorumluları Adına Alacak Kaydedilmemesi ve Bunlar İçin Gecikme Zammı Tahakkuk Ettirilmemesi

160 - İş Avans ve Kredileri Hesabında kayıtlı olup mevzuatın öngördüğü süre içinde kapatılmayan (mahsup ve/veya iade edilmeyen) tutarlardan bazılarının, sorumluları adına 140 - Kişilerden Alacaklar Hesabına kaydedilmediği ve bu tutarlar için gecikme zammı tahakkuk ettirilmediği tespit edilmiştir.

10.12.2003 tarihli ve 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun "Ön ödeme" başlıklı 35'inci maddesinde; harcama yetkilisinin uygun görmesi ve karşılığı ödeneğin saklı tutulması kaydıyla, ilgili kanunlarda öngörülen haller ile gerçekleştirme işlemlerinin tamamlanması beklenilemeyecek ivedi veya zorunlu giderler için avans vermek veya kredi açmak suretiyle ön ödeme yapılabileceği, her mutemedin ön ödemelerden harcadığı tutara ilişkin kanıtlayıcı belgeleri, ilgili kanunlarında belirtilmemiş olması halinde avanslarda bir ay, kredilerde üç ay içinde muhasebe yetkilisine vermek ve artan tutarı iade etmekle yükümlü olduğu, süresi içinde mahsup edilmeyen avanslar hakkında 21.07.1953 tarihli ve 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerinin uygulanacağı,

21.01.2006 tarihli ve 26056 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Ön Ödeme Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik'in; "Ön ödemelerde mahsup süresi ve sorumluluk" başlıklı 11'inci maddesinde; mahsup süresinin, avansın verildiği veya kredinin açıldığı güne, son ayda tekabül eden günün mesai saati bitiminde; sürenin bittiği ayda avansın verildiği veya kredinin açıldığı güne tekabül eden bir gün yoksa da sürenin o ayın son gününün mesai saati bitiminde sona ereceği, mutemetin, işin tamamlanmasından sonra, bir ve üç aylık sürelerin bitimini beklemeden, son harcama tarihini takip eden üç iş günü içinde ön ödeme artığını iade etmek ve süresinde mahsubunu yaparak hesabını kapatmak zorunda olduğu, mutemetlerce süresi içinde mahsup edilmeyen avanslar hakkında 6183 sayılı Kanun hükümlerinin uygulanacağı, ayrıca kanunen geçerli bir mazereti olmaksızın avanslarını süresinde mahsup etmeyen mutemetler hakkında, tabi oldukları personel mevzuatının disiplin hükümlerine göre de işlem yapılacağı,

"Ön Ödeme Usul ve Esasları"na ilişkin olarak yukarıda bahsedilen Yönetmelik'in 15'inci maddesine dayanılarak hazırlanıp 25.02.2017 tarihli ve 29990 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 55 sıra nolu Muhasebat Genel Müdürlüğü Genel Tebliği'nin "Mahsup işlemleri" başlıklı 7'nci maddesinde de; mahsup süresinin sona erdiği günün tatil gününe rastlaması halinde avans ve kredinin tatili takip eden ilk iş günü mesai saati sonuna kadar mahsup edilmesi

gerektiği, süresi içinde mahsup edilmeyen avansların, mahsup edilmeleri gereken tarihten itibaren, 6183 sayılı Kanun'un 51'inci maddesi hükmüne göre hesaplanacak gecikme zammı ile birlikte ilgili mutemetten tahsil edileceği,

belirtilmiştir.

Ayrıca, 27.12.2014 tarihli ve 29218 mükerrer sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin 160 - İş Avans ve Kredileri Hesabının işleyişini düzenleyen 102'nci maddesindeki birinci fıkranın (b) bendinde yer alan;

(1) nolu alt bentte; kanunları uyarınca ön ödeme olarak verilen iş avans ve kredilerinden yapılan giderlere ilişkin kanıtlayıcı belgeler muhasebe birimine geldiğinde harcama tutarının bir taraftan bu hesaba alacak, 630-Giderler Hesabı veya varlığa dönüştürülecek bir harcama unsuru ise ilgili varlık hesabına borç; diğer taraftan 835-Gider Yansıtma Hesabına alacak, 830-Bütçe Giderleri Hesabına borç,

(6) nolu alt bentte; iş avans ve kredileri hesabında kayıtlı bulunan avans ve kredi tutarlarından süresi içinde mahsup ve/veya iade edilmeyenlerin bu hesaba alacak, sorumluları adına 140-Kişilerden Alacaklar Hesabına borç,

(8) nolu alt bentte; iş avans ve kredileri hesabında kayıtlı bulunan avans ve kredi tutarlarından mahsup dönemine aktarılanların bu hesaba alacak, 165-Mahsup Dönemine Aktarılan Avans ve Krediler Hesabına borç,

kaydedileceği hükme bağlanmıştır.

Ancak, yapılan incelemelerde; Vakıflar Genel Müdürlüğü Merkez Teşkilatı ile Bölge Müdürlüklerince verilen iş avans ve kredilerinden bazılarının, yukarıda yer verilen mevzuat hükümlerine aykırı olarak bir ve üç aylık kanuni süreler geçtikten sonra kapatıldığı (mahsup ve/veya iade edildiği), söz konusu avans ve kredilerin kanuni süre bitiminde 140-Kişilerden Alacaklar Hesabına alınmadığı ve bu tutarlar için, mahsup edilmeleri gereken tarihten itibaren, 6183 sayılı Kanun'un 51'inci maddesi hükmüne göre gecikme zammı tahakkuk ettirilmediği görülmüştür.

Bu itibarla, İdare tarafından verilmiş olan iş avans ve kredilerinin kapatılmasında, mevzuatın öngördüğü sürelerle riayet edilmesi ve süresinde kapatılmayan avans ve kredi tutarlarının da sorumluları adına alacak kaydedilerek bu tutarlar için gecikme zammı tahakkuk ettirilmesi gerekmektedir.

BULGU 4: Temsilen Yönetilen Mülhak Vakıflara İlişkin Usul ve Esasların Uygulanmasında Eksikliklerin Bulunması

Vakıflar Genel Müdürlüğü tarafından yönetilen ve temsil edilen mülhak vakıfların iş ve işlemlerinin düzenlenmesi amacıyla hazırlanan ve yürürlüğe konulan usul ve esaslara ilişkin hükümlerin uygulanmasında eksiklikler olduğu görülmüştür.

Genel Müdürlük tarafından temsilen yönetilen mülhak vakıflar, 5737 sayılı Vakıflar Kanunu'nun "Yönetim ve temsil şekli" başlıklı 6'ncı maddesi, "Genel Müdürlükçe yönetilecek ve temsil edilecek vakıflar" başlıklı 7'nci maddesi ile Vakıflar Yönetmeliği'nin "Mülhak vakıf yöneticiliği" başlıklı 23'üncü maddesinde düzenlenmiştir. Söz konusu maddelerde, vakfiyedeki şartları taşımamaları nedeniyle kendilerine yöneticilik verilemeyenlerin bu şartları elde edinceye kadar, küçükler ile kısıtlıların ise fiil ehliyetlerini kazanıncaya veya boş kalan yöneticilik yenisine verilinceye kadar vakıf işlerinin Genel Müdürlükçe temsilen yürütüleceği düzenlenmiş olup, bu şekilde temsilen yönetilen vakıflara on yıl süreyle yönetici atanamaması veya yönetim organı oluşturulamaması halinde mahkeme kararıyla mazbut vakfa dönüştürülerek Genel Müdürlükçe yönetilip temsil edileceği hüküm altına alınmıştır.

Vakıflar Meclisinin 07.03.2016 tarih ve 79 nolu kararı ile yürürlüğe konulan "Temsilen Yönetilen Mülhak Vakıflara İlişkin Usul ve Esaslar"da Bölge Müdürlüklerince düzenlenecek olan ve bu Usul ve Esaslar'a ekli "devir-teslim tutanağı"nda, temsilen yönetilecek mülhak vakıfların iş ve işlemleriyle ilgili dosyaların, tutulan defterlerin, vakfın malvarlığının, akar ve hayratlarının, bankadaki paralarının, hisse senetlerinin, vakıf evlatlarını gösterir belgelerin yer alacağı belirtilmiş olup, bu vakıflara ait taşınmazların değerlendirilmesi, galleye müstehak evlatların olması halinde galle fazlası ödemeleri, devralınan nakit para ile bankadaki mevduatların muhafazası, bankada açılacak hesapların standardize edilmesi (vadeli-vadesiz, taviz bedeli hesabı, akar toprak bedeli satış hesabı, ihtiyat akçesi hesabı gibi), bu hesaplardan elde edilecek gelirler ile faiz gelirlerinin yönetimi ile tutulması gereken hesap ve defterlerin ne şekilde olacağı Usul ve Esaslar'da ayrıca düzenlenmiştir.

Yapılan incelemede, bu şekildeki vakıfların devralınması sırasında vakfın menkul, gayrimenkul varlıkları ile her türlü mali durumunu yansıtan, hukuki ihtilaf çıkması durumunda delil niteliği taşıyan, vakfın yöneticisine devri veya mazbutaya alınması (varlıklarıyla birlikte yönetiminin tamamen Genel Müdürlüğe geçmesi ve mazbut vakfa dönüşmesi) halinde büyük öneme sahip olan devir-teslim tutanaklarında yer alması gereken bazı bilgilerde (taşınmaz bilgileri ile banka hesap bilgileri gibi) eksiklikler olduğu, tutanaklarda yer alan bazı bilgilerin

ise içeriğinin tam anlaşamadığı ve söz konusu tutanakların kamu idaresi bilişim sistemlerinden biri olan Vakıf Bilgi Yönetim Sistemi (VBYS)'ne tam olarak yüklenmediği görülmüştür. Ayrıca söz konusu tutanak ve eki belgelere ilişkin dosyalar Bölge Müdürlüklerinde yer almakta olup, bu dosyalardaki bilgi ve belgelere ilişkin veri girişlerinin Genel Müdürlüğün vakıf hizmetlerini yürütmek için kullandığı VBYS, Vakıf Kütük Bilgi Sistemi (VAKBİS) veya Entegre Vakıf Otomasyon Sistemi (EVOS) üzerinde ayrı bir bölümde yapılamamasının, hem bu belgelere ulaşmada hem de içeriğindeki bilgilerin doğruluğunun diğer sistemlerle karşılaştırılmasında zorluklar yaşanmasına neden olduğu görülmüştür.

Mülhak vakıfların temsilen yönetilmeye başlanmasından sonra, taşınmaz varlıklara ve banka hesaplarına ilişkin bilgilerin teyidinde ve vakfın varsa başka taşınmazının veya banka hesabının olup olmadığının araştırılmasında yetersizliklerin bulunduğu, kiraya verilen taşınmazların kiraya verildikten sonra kira tahsilatlarının yeterince takip edilmediği, bu şekildeki vakıfların iş ve işlemlerine ilişkin süreçlerin ifasında aksaklıklar olduğu görülmüştür.

Geçmiş dönemler itibarıyla bir değerlendirme yapıldığında, Genel Müdürlük tarafından temsilen yönetime alınan ve Bölge Müdürlükleri eliyle iş ve işlemleri yürütülen mülhak vakıfların on yıllık süre sonunda mahkeme kararına istinaden yönetiminin büyük bir oranda Genel Müdürlüğe geçtiği ve mazbutaya alındığı görülmektedir. Hâlihazırda bu şekilde yönetilen mülhak vakıf sayısının 72 adet olduğu ve bunlardan büyük bir kısmının mazbutaya alınması ihtimalinin yüksek olduğu dikkate alınrsa Genel Müdürlüğe intikal edecek potansiyel varlık ve gelirlerin önemi artmaktadır. Bu vakıflara ait işlemlerin Bölge Müdürlüklerinde diğer mazbut vakıflar gibi etkin bir şekilde yürütülmesi, hem mazbut vakfa dönüşmesi durumunda varlık ve gelirlerinin iyi yönetilmesi sonucu elde edilecek katma değer açısından hem de yöneticisine teslim edilmesi durumunda hukuki uyumsuzluk ihtimalinin azaltılması açısından fayda sağlayacaktır.

İdare tarafından yukarıda bahsedilen hususların yerine getirilmesini teminen çalışmalara başlanıldığı anlaşılmış olmakla birlikte, Genel Müdürlük tarafından temsilen yönetilen mülhak vakıflarla ilgili iş ve işlemlerde eksikliklerin giderilmesine yönelik önlemlerin alınması ve bu vakıflara ilişkin bilgilerin teyidi ve takibinin kamu idaresi bilişim sistemlerinden VBYS, VAKBİS ve EVOS üzerinden sağlanmasına yönelik entegrasyon çalışmalarının tamamlanmasının önem arz ettiği değerlendirilmektedir.

BULGU 5: İş Artışı Yapılan ve/veya Süre Uzatımı Verilen Bazı Yapım (Uygulama) İşlerine İlişkin Bütün Riskler Sigorta Bedellerinin ve/veya Sürelerinin Güncellenmemesi

İş artışı yapılan ve/veya süre uzatımı verilen bazı yapım (uygulama) işlerine ilişkin bütün riskler (all risk) sigorta bedellerinin ve/veya sürelerinin güncellenmediği tespit edilmiştir.

04.01.2002 tarihli ve 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu kapsamında ihale edilen işler için uygulanacak Yapım İşleri Genel Şartnamesi'nin "İş ve işyerlerinin korunması ve sigortalanması" başlıklı 9'uncu maddesinde;

"(1) Yüklenici, işyerindeki her türlü araç, malzeme, ihzarat, iş ve hizmet makineleri, taşıtlar, tesisler ile sözleşme konusu yapım işinin korunmasından 43 üncü madde hükümleri dikkate alınmak şartı ile işe başlama tarihinden kesin kabul tarihine kadar sorumludur. Bu sebeple yüklenici, 4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanununun 9 uncu maddesi hükümleri dahilinde; işyerlerindeki her türlü araç, malzeme, ihzarat, iş ve hizmet makineleri, taşıtlar, tesisler ile sözleşme konusu iş için, işin özellik ve niteliğine göre ihale dokümanında belirtilen şekilde, işe başlama tarihinden geçici kabul tarihine kadar geçen süre içinde oluşabilecek deprem, su baskını, toprak kayması, fırtına, yangın gibi doğal afetler ile hırsızlık, sabotaj gibi risklere karşı 'inşaat sigortası (bütün riskler), geçici kabul tarihinden kesin kabul tarihine kadar geçecek süreye ilişkin ise yürürlükteki İnşaat Sigortası (Bütün Riskler) Genel Şartları çerçevesinde kapsamı ihale dokümanında belirtilen genişletilmiş bakım devresi teminatını içeren sigorta yaptırmak zorundadır.

(2) Sigortaya esas alınacak bedeller, işin kendisi için sözleşme bedeli, her türlü araç, malzeme, ihzarat, iş ve hizmet makineleri, taşıtlar, tesisler ve benzeri için ise piyasa rayiçlerine göre hesaplanan bedellerdir. Ödenen toplam hakediş tahakkuk tutarının (fiyat farkları dahil) poliçedeki sigorta bedelini aşması ve/veya poliçede öngörülen sigorta bitiş tarihinin süre uzatımı veya cezalı çalışma sebebiyle aşılması hallerinde, zeyilname ile sigorta bedelinin artırılması ve/veya sigorta süresinin uzatılması zorunludur."

Yapım İşlerine Ait Tip Sözleşme'nin "İşin ve iş yerinin korunması ve sigortalanması" başlıklı 17'nci maddesinin 17.1 numaralı alt maddesinde de;

"Yüklenici; işyerlerindeki her türlü araç, malzeme, ihzarat, iş ve hizmet makineleri, taşıtlar, tesisler ile sözleşme konusu iş için, işin özellik ve niteliğine göre, işe başlama tarihinden geçici kabul tarihine kadar geçen süre içinde oluşabilecek deprem, su baskını, toprak kayması, fırtına, yangın gibi doğal afetler ile hırsızlık, sabotaj gibi risklere karşı, Yapım

İşleri Genel Şartnamesinde yer alan hükümler çerçevesinde “all risk” sigorta yaptırmak zorundadır”

denilmektedir.

Ayrıca, 10.09.2008 tarihli ve 26993 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Vakıf Kültür Varlıkları İhale Yönetmeliği ile 31.10.2018 tarihli ve 30581 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan 30.10.2018 tarihli ve 263 sayılı Cumhurbaşkanı Kararı ile yürürlüğe giren Vakıf Kültür Varlıklarının Onarımları ve Restorasyonları ile Çevre Düzenlemesine İlişkin Mal ve Hizmet Alımlarına Dair Usul ve Esaslar kapsamında ihale edilen işler için geçerli Uygulama İşleri Genel Şartnameleri’nin “İş ve işyerlerinin korunması ve sigortalanması” başlıklı 9’uncu maddeleri ile Uygulama İşlerine Ait Tip Sözleşmeleri’nin “İşin ve iş yerinin korunması ve sigortalanması” başlıklı 18 ve 17’nci maddelerinde de; 4734 sayılı Kanun kapsamında ihale edilen işler için öngörülen ve yukarıda yer verilen hükümlerle aynı mahiyetli düzenlemeler yapılmıştır.

Dolayısıyla, gerek 4734 sayılı Kanun gerekse Vakıf Kültür Varlıkları İhale Yönetmeliği veya Vakıf Kültür Varlıklarının Onarımları ve Restorasyonları ile Çevre Düzenlemesine İlişkin Mal ve Hizmet Alımlarına Dair Usul ve Esaslar kapsamında ihale edilen yapım (uygulama) işlerinde işe başlama tarihinden geçici kabul tarihine kadar geçen süre içinde oluşabilecek risklere karşı all risk sigortasının yaptırılması, iş artışı suretiyle sözleşme bedelinin ve/veya süre uzatımı suretiyle işin bitim tarihinin değişmesi halinde de zeyilname ile sigorta bedelinin artırılması ve/veya sigorta süresinin uzatılması gerekmektedir.

Bu itibarla, Vakıflar Genel Müdürlüğü Merkez Teşkilatı ile bazı Bölge Müdürlüklerinin iş artışı yapılan ve/veya süre uzatımı verilen işlerinden örnek olarak aşağıdaki Tabloda yer alan ve 2022 yılı itibarıyla devam eden bazı yapım (uygulama) işlerine ilişkin all risk sigorta poliçelerinin, süre ve/veya bedel olarak güncellenmemiş olması mevzuata aykırılık teşkil etmektedir.

Tablo 5: İş Artışı ve/veya Süre Uzatımı Nedeniyle All Risk Sigorta Poliçeleri Güncellenmeyen Bazı İşler

İşin			İş Artış Onayının Tarihi	İş Artış Tutarı (TL)	İş Artış Tutarı İçin All Risk Sigortası Yapılıp Yapılmadığı	Süre Uzatım Karar Tarihi	Süre Uzatımı Sonrası İşin Bitmesi Gereken Tarih	Verilen Ek Süre İçin All-Risk Sigorta Süresinin Güncellenip Güncellenmediği
Adı	Sözleşme Bedeli (TL)	Sözleşmeye Göre Bitiş Tarihi						

Şırnak Kamil Acun (Külliyeye) Camii 2021 Yılı Onarım İşi	3.580.911,82	20.01.2022	14.02.2022	118.653,45	Yapılmamış	14.02.2022	17.03.2022	Güncellenmiş
Ankara Altındağ Zincirli (Kazasker) Camii Rest.-Çevre Düz.-2 nolu Parseldeki Taşınmazın Rek. ve Yeraltı Tuvaletleri Yapım İşi	3.474.000,00	06.11.2022	23.12.2022	1.014.934,52	Yapılmamış	-	-	-
Ankara Altındağ Saraç Sinan Camii ve Türbesi Basit Onarım İşi	465.334,42	19.12.2022	16.12.2022	218.042,57	Yapılmamış	-	-	-
Çanakkale Biga Bakacak Köyü Camii 2021-2022 Yılları Restorasyonu	1.121.406,25	05.10.2022	21.10.2022	300.870,22	Yapılmamış	22.11.2022	31.10.2022	İlk poliçenin süresi için yeni bitiş tarihini kapsadığı için güncellenmemiş.
Elazığ Keban Yusuf Ziya Paşa Külliyesi 2017-2018 Yılları Restorasyon ve Çevre Düzenlemesi	1.789.796,95	03.11.2018	18.03.2021 (1. artış) 09.12.2021 (2. artış)	820.147,37 (1. artış) 946.586,86 (2. artış)	Yapılmamış	28.05.2019 24.11.2020 22.03.2021 17.12.2021	31.08.2022	Güncellenmiş
Malatya Arapgir Yeni Camii Heyelan Önleme Projesi - Restorasyonu Yapısal Onarım ve Çevre Düzenlemesi 2017-2019 Yılları İşi	6.250.000,00	11.03.2020	28.12.2020 (1. artış) 22.09.2022 (2. artış)	854.102,84 (1. artış) 1.233.220,49 (2. artış)	Yapılmış	04.01.2021 (1. süre uzatımı) 21.12.2022 (2. süre uzatımı)	20.12.2021 29.10.2023	Güncellenmiş (1. süre uzatımı için) Güncellenmemiş (2. süre uzatımı için)
Amasya Merkez Ziyaret Beldesi Eski Hamamı Onarım İşi	1.242.386,27	07.10.2021	-	-	-	07.07.2021 (1. süre uzatımı) 06.12.2021 (2. süre uzatımı)	05.01.2022 21.03.2022	Güncellenmemiş
Amasya Merzifon Tacettin İbrahim Paşa (Çukur Şadırvan) Camii 2020-2021 Yılları Onarım İşi	1.680.000,00	09.12.2021	20.07.2022	839.985,41	Yapılmamış	20.07.2022	16.08.2022	Güncellenmiş
Amasya Gümüşhacıköy Abdüssamet Mescidi Resorasyon İşi	865.000,00	31.07.2022	29.07.2022	235.408,96	Yapılmamış	29.07.2022	04.10.2022	Güncel
Tokat Merkez Takyeciler (Takvacılar) Camii Basit Onarım İşi	365.000,00	26.12.2022	21.12.2022	58.649,56	Yapılmamış	-	-	-

BULGU 6: Bazı İhalelerde Ek Kesin Teminatların Alınmaması veya Eksik Alınması ve Teminat Sürelerinin İşin Süresini Kapsamaması

Genel Müdürlük tarafından vakıf kültür varlıklarının onarımları ve restorasyonları ile

çevre düzenlemesine ilişkin uygulama işlerinden bazılarında iş artışı sebebiyle ek kesin teminatların alınmadığı veya eksik alındığı, bazı işlerde ise idarece süre uzatımı verilmesine rağmen kesin ve ek kesin teminatların süresinin işin yeni süresine uygun olmadığı görülmüştür.

Vakıf Kültür Varlıkları İhale Yönetmeliğinin Yürürlükten Kaldırılmasına ve Vakıf Kültür Varlıklarının Onarımları ve Restorasyonları ile Çevre Düzenlemesine İlişkin Mal ve Hizmet Alımlarına Dair Usul ve Esasların Yürürlüğe Konulması Hakkında Karar'ın 85'inci maddesine göre Vakıflar Genel Müdürlüğüncü bu Usul ve Esasların uygulanmasında ihtiyaç duyulan tip idari şartnameleri, tip sözleşmeleri, genel şartnameleri, standart formları ve parasal limitler hazırlanmıştır.

Uygulama işlerine ait tip sözleşmenin "Kesin teminat" başlıklı 10.1.2. maddesinde;

"Teminatın, teminat mektubu şeklinde verilmesi halinde; kesin teminat mektubunun süresi .../.../.... Tarihine kadardır. Kanunda veya sözleşmede belirtilen haller ile cezalı çalışma nedeniyle kesin kabulün gecikeceğinin anlaşılması durumunda teminat mektubunun süresi de işteki gecikmeyi karşılayacak şekilde uzatılır." denilmekte,

"Ek kesin teminat" başlıklı 10.2. maddesinde;

"10.2.1. Fiyat farkı hesaplanmasının öngörülmesi halinde, fiyat farkı olarak ödenecek bedelin ve/veya iş artışı olması halinde bu artış tutarının % 10'u oranında teminat olarak kabul edilen değerler üzerinden ek kesin teminat alınır. Fiyat farkı olarak ödenecek bedel üzerinden hesaplanan ek kesin teminat hakedişlerden kesinti yapılmak suretiyle de karşılanabilir."

10.2.2. Ek kesin teminatın teminat mektubu olması halinde, ek kesin teminat mektubunun süresi, kesin teminat mektubunun süresinden daha az olamaz."

10.3. Yüklenici tarafından verilen kesin teminat ve ek kesin teminat, "Usul ve Esaslar"ın 46 ncı maddesi ve bu şartnamede belirtilen değerlerle değiştirilebilir. Her ne suretle olursa olsun, İdarece alınan teminatlar haczedilemez ve üzerine ihtiyati tedbir konulamaz." denilmektedir.

Yukarıdaki sözleşmede yer alan madde metninden da anlaşılacağı üzere, iş artışının olması halinde artış tutarının %10'u oranında teminat olarak kabul edilen değerler üzerinden ek kesin teminat alınacağı, ek kesin teminatın teminat mektubu olması halinde, ek kesin teminat mektubunun süresi, kesin teminat mektubunun süresinden daha az olamayacağı belirtilmiştir.

Uygulamada, bazı bölge müdürlüklerinde vakıf kültür varlıklarının onarımları ve restorasyonları ile çevre düzenlemesine ilişkin uygulama işlerinden bazılarında sözleşmelerin uygulaması aşamasında, ihale sürecinde öngörülemeyen durumlar nedeniyle bir iş artışının onaylanması sonrasında ek kesin teminatın alınmadığı görülmüştür.

İdare tarafından yukarıda sözü edilen hatalı işlemlere yönelik çalışmaların başlatıldığı anlaşılmış olmakla birlikte, uygulama işlerine ait tip sözleşmeye göre iş artış tutarı kadar ek kesin teminatların alınması veya eksik olan teminatların tamamlanması, işin süresinin uzatılmasında kesin ve ek kesin teminatların süresinin en az yeni iş bitiş tarihine kadar olması önem arz etmektedir. Ayrıca idarenin bilişim sistemi EVOS içerisinde kesin ve ek kesin teminatların takibine yönelik bir düzenlemenin bulunduğu ve bu uygulama içerisinde zamanlı uyarı sistemi oluşturulması yönünde bir eğilim olduğu görülmüş olmakla birlikte, söz konusu takibatın güncel ve sistemli olmasını sağlayacak şekilde işlem yapılmasının uygun olacağı değerlendirilmektedir.

BULGU 7: Bazı Taşınmazların Kira Bedellerinin Tahsil Edilmesine Yönelik Gerekli İşlemlerin Yapılmaması

Vakıflar Genel Müdürlüğü ve mazbut vakıflara ait bazı taşınmazların kiralalarının vadesinde tahsil edilmemiş olmasına rağmen takip ve tahsili için mevzuatta belirtilen hukuki işlemlerin başlatılmadığı tespit edilmiştir.

Vakıflar Genel Müdürlüğü tarafından 10.07.2014 tarihinde çıkarılan Vakıf Taşınmazlarının Kiraya Verilme Usul ve Esasları adlı 3 No'lu Genelge'nin "Kiranın süresinde tahsil edilmemesi" başlıklı 18'inci maddesinde; kiralananın tesliminden sonra vadesi gelmiş kira bedellerinin veya yan giderlerinin ödenmemesi durumunda İdarenin kiracıya yazılı olarak on günlük, konut ve çatılı işyeri kiralalarında ise otuz günlük süre vererek sözleşmeyi feshedeceğini bildireceği ve tahsil edilemeyen kira gelirlerinin 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsili Usulü Hakkında Kanun hükümlerince tahsil edileceği hüküm altına alınmıştır.

7226 sayılı Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un 34'üncü maddesi ile 5737 sayılı Vakıflar Kanunu'na eklenen geçici 14'üncü maddesinde ise, "Genel Müdürlüğe ve mazbut vakıflara ait taşınmazların devam eden kiralalarında birikmiş üç aylık veya daha fazla kira borcu olanların bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren üç ay içinde borcunu tamamen ödememesi halinde kira sözleşmeleri feshedilmiş sayılır. Bu durum Genel Müdürlük tarafından mülki amirliğe derhal bildirilir ve taşınmaz mülki amirlikçe en geç on beş gün içinde

tahliye ve teslim edilir.” denilmiştir.

7256 sayılı Bazı Alacakların Yeniden Yapılandırılması ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun’un 4’üncü maddesinin onuncu fıkrası ile; “Vakıflar Genel Müdürlüğü ile mazbut vakıflara ve temsilen yönetilen vakıflara ait taşınmazların kiralınması işlemlerinden kaynaklanan ve 31.8.2020 tarihi itibarıyla vadesi geldiği hâlde bu Kanunun yayımlandığı tarih itibarıyla ödenmemiş olan kira bedelleri asıllarının, bu Kanunun yayımlandığı tarihi izleyen ikinci ay sonuna kadar başvuruda bulunulması ve bu Kanunun yayımlandığı tarihi izleyen üç ay içinde haklarında açılan dava ve icra takiplerine ilişkin yargılama masrafları ile birlikte tamamen ödenmesi şartıyla, bu alacaklara ilişkin gecikme faiz gibi fer’i alacakların tahsilinden vazgeçilir. Bu fıkra kapsamına giren alacakların taksitle ödenmek istenmesi hâlinde en fazla on iki ay içinde ve eşit taksitler hâlinde kanuni faizi ile birlikte ödenmek üzere taksitlendirme yapılabilir. Bu takdirde dava ve icra takiplerine ilişkin yargılama masrafları ilk taksit tutarı ile birlikte tahsil edilir. Bu fıkra hükümlerinden yararlanılabilmesi için dava açılmaması ve açılmış davalardan vazgeçilmesi şarttır. Bu kiracılarından, tahliye hakkı doğmuş ancak tahliye kararı kesinleşmemiş olanlar ile yeniden sözleşme yapılabilir. Vakıflar Genel Müdürlüğüne, mazbut vakıflar ile temsilen yönetilen vakıflara ait taşınmazlar üzerinde bu Kanunun yayımlandığı tarihte işgalci durumda olanlar ile işgalleri bu tarihten önce sonlandırılanlardan ecrimisil borcu bulunanların talep etmeleri hâlinde birikmiş borçları bu fıkroda belirtilen şartlarla tahsil edilir. Hâlen işgali devam edenlerin müracaat etmeleri hâlinde, taşınmazın mevcut durumu dikkate alınarak taşınmazın bağlı olduğu bölge müdürlüğüne belirlenecek bedel üzerinden bu taşınmazlar kiralanabilir. Bu fıkra kapsamında yapılandırılan tutarların fıkra kapsamında ödemeleri devam ettiği sürece bu borçlar nedeniyle 25.3.2020 tarihli ve 7226 sayılı Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun ile 20.2.2008 tarihli ve 5737 sayılı Vakıflar Kanunu’na eklenen geçici 14’üncü madde hükmü uygulanmaz. Bu fıkra kapsamında ödenmesi gereken tutarların fıkroda öngörülen süre ve şekilde kısmen veya tamamen ödenmemesi hâlinde, ödenmemiş alacak asılları ile bunlara ilişkin faiz, gecikme faizi, gecikme zammı gibi fer’i alacaklar ilgili mevzuat hükümlerine göre tahsil edilir. Bu fıkranın uygulanmasına ilişkin usul ve esasları belirlemeye Vakıflar Genel Müdürlüğü yetkilidir.” hükmü getirilmiştir. 30 Aralık 2020 tarih ve 31350 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan 3343 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile de 7256 sayılı Kanun’un 3 ve 4’üncü maddelerinde başvuru ve ilk taksit ödeme sürelerinin bir ay uzatılmasına karar vermiştir.

Ayrıca 5737 sayılı Kanun’un geçici 14’üncü maddesinin yürürlük tarihi, 7226 sayılı

Kanun'da 01.01.2021 iken 7256 sayılı Kanun'un 43'üncü maddesi ile 30.6.2021 olarak değiştirilmiştir.

Yukarıda yer verilen madde hükümleri birlikte değerlendirildiğinde; Vakıflar Genel Müdürlüğü ile mazbut vakıflara ve temsilen yönetilen vakıflara ait taşınmazların vadesinde ödenmemiş kira alacakları ile ilgili olarak; 7256 sayılı Kanun kapsamında Mart 2021 ay sonuna kadar yapılandırılması ve taksitlendirilmesi talebinde bulunan işgalci durumunda olanlar ile kiracılardan olan asıl alacakların yapılandırılması, bu alacaklara ilişkin gecikme zammı, faiz gibi fer'i alacakların tahsilinden vazgeçilmesi, yapılandırma talebinde bulunmayan diğer kiracılardan olan alacakların 30.06.2021 tarihinden itibaren tahsili ve taşınmazların tahliyesi için hukuki süreçlerin başlatılması, taksitlendirilmiş alacakların vadesinde ödenmemesi durumunda vazgeçilmiş fer'i alacaklarıyla birlikte tahsili ve taşınmazların tahliyesi için hukuki süreçlerin başlatılması gerekmektedir.

Kurumun bilgi işlem sistemi Entegre Vakıf Otomasyon Sistemi (EVOS) üzerinden yapılan incelemelerde; 01.09.2022 ila 31.12.2022 tarihi itibarıyla vadesinde tahsil edilemeyen kira bedelleri ile 7256 sayılı Kanun kapsamında taksitlendirilen alacaklardan vadesinde ödenmeyen alacaklar olduğu, tahsil edilemeyen bu kira alacaklarının bir kısmının da takip ve tahsili için hukuk birimine yönlendirilmediği tespit edilmiştir.

Bulgu konusu hususun yerine getirilmesine ilişkin çalışmalara başlanıldığı anlaşılmaktadır.

İdarenin yönetimindeki taşınmazların kira bedellerinin tahsili için yukarıda açıklanan mevzuat çerçevesinde; vadesinde tahsil edilemeyen kiralar ile 7256 sayılı Kanun kapsamında taksitlendirilen alacaklardan vadesinde ödenmeyen alacakların tahsili için kiralama dosyalarının hukuk birimine intikal ettirilmesi ve hukuki işlemlerin başlatılmasının uygun olacağı düşünülmektedir.

BULGU 8: Aynı İhaleye Konu Edilebilecek Nitelikteki Bazı Mal veya Hizmet Alımlarının Kısımlara Bölünerek Doğrudan Temin Usulüyle Gerçekleştirilmesi

Gerek Vakıflar Genel Müdürlüğü Merkez Teşkilatı gerekse bazı Bölge Müdürlükleri tarafından aynı ihaleye (açık ihaleye veya istisnai hallerde belli istekliler arasında ihaleye) konu edilebilecek nitelikteki bazı mal veya hizmet alımlarının, mevzuatta öngörülen parasal limitlerin altında kalacak şekilde kısımlara bölünerek doğrudan temin usulüyle gerçekleştirildiği tespit edilmiştir.

04.01.2002 tarihli ve 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun;

“Temel ilkeler” başlıklı 5’inci maddesinde; idarelerin, bu Kanun’a göre yapılacak ihalelerde; saydamlığı, rekabeti, eşit muameleyi, güvenilirliği, gizliliği, kamuoyu denetimini, ihtiyaçların uygun şartlarla ve zamanında karşılanmasını ve kaynakların verimli kullanılmasını sağlamakla sorumlu oldukları, aralarında kabul edilebilir doğal bir bağlantı olmadığı sürece mal alımı, hizmet alımı ve yapım işlerinin bir arada ihale edilemeyeceği, eşik değerlerin altında kalmak amacıyla mal veya hizmet alımları ile yapım işlerinin kısımlara bölünemeyeceği, bu Kanun’a göre yapılacak ihalelerde açık ihale usulü ve belli istekliler arasında ihale usulünün temel usuller olduğu, diğer ihale usullerinin Kanun’da belirtilen özel hallerde kullanılabileceği,

“Doğrudan temin” başlıklı 22’nci maddesinin birinci fıkrasının (d) bendinde; büyükşehir belediyesi sınırları dahilinde bulunan idarelerin onbeş milyar, diğer idarelerin beşmilyar Türk Lirasını aşmayan ihtiyaçları ile temsil ağırlama faaliyetleri kapsamında yapılacak konaklama, seyahat ve iâşeye ilişkin alımlarının ilan yapılmaksızın ve teminat alınmaksızın doğrudan temini usulü ile karşılanabileceği,

hükme bağlanmış, 20.01.2022 tarihli ve 31725 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan 2022/1 nolu Kamu İhale Tebliği’ne ekli Tablo ile de yukarıda yer verilen parasal tutarlar, 01.02.2022-31.01.2023 döneminde uygulanmak üzere büyükşehir belediyesi sınırları dahilinde bulunan idareler için 218.395,00 TL ve diğer idareler için 72.752,00 TL olarak belirlenmiştir.

Ayrıca, 22.08.2009 tarihli ve 27327 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Kamu İhale Genel Tebliği’nin 22.5.1.2. numaralı maddesinde; 4734 sayılı Kanun’un 19’uncu maddesine göre açık ihale usulü ile temini gereken ihtiyacın, Kanun’un 22’nci maddesinin (d) bendi için öngörülen parasal sınırların altında kalacak şekilde, adet bazında veya aynı ihale konusu içinde yer alabilecek nitelikteki mal ve hizmet alımları ile yapım işlerinin, kalemlere veya gruplara bölünmek suretiyle aynı Kanun’un 22’nci maddesinin (d) bendine göre temininin, 4734 sayılı Kanun’un temel ilkelerine aykırılık teşkil ettiği ve bu yönde uygulamaların sorumluluk doğuracağı açık şekilde belirtilmiştir.

Diğer taraftan, 10.12.2003 tarihli ve 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu’nun 8’inci maddesinde; her türlü kamu kaynağının elde edilmesi ve kullanılmasında görevli ve yetkili olanların, kaynakların etkili, ekonomik, verimli ve hukuka uygun olarak elde edilmesinden, kullanılmasından, muhasebeleştirilmesinden, raporlanmasından ve kötüye kullanılmaması için gerekli önlemlerin alınmasından sorumlu olduğu, 32’nci maddesinde de;

harcama yetkililerinin, harcama talimatlarının bütçe ilke ve esaslarına, kanun, tüzük ve yönetmelikler ile diğer mevzuata uygun olmasından, ödeneklerin etkili, ekonomik ve verimli kullanılmasından sorumlu olduğu ifade edilmiştir.

Bu itibarla, gerek Vakıflar Genel Müdürlüğü Merkez Teşkilatı gerekse bazı Bölge Müdürlükleri tarafından aynı ihaleye (açık ihaleye veya istisnai hallerde belli istekliler arasında ihaleye) konu edilebilecek nitelikte olan bazı mal veya hizmet alımlarının, yukarıda bahsedilen parasal limitlerin altında kalacak şekilde kısımlara bölünerek doğrudan temin usulüyle gerçekleştirilmesi mevzuata aykırı olduğu gibi söz konusu ihtiyaçların önceden belirlenip birleştirilmek suretiyle daha yüksek ölçekli ihaleler kapsamında temin edilmesinin sağlayabileceği rekabet ortamı ile fiyat avantajından mahrum kalınacağı dikkate alındığında kamu kaynaklarının etkili, ekonomik ve verimli kullanılmasına da engel olmaktadır.

Bahse konu hatalı uygulamaya, 2021 yılı Sayıştay Denetim Raporunda da bulgu olarak yer verilmiştir.

BULGU 9: Bazı Taşınmazların Cins Tashihinin Yapılmaması

Yapılan incelemede idareye ait veya yönetiminde olan bazı taşınmazların cins tashihlerinin yapılmadığı görülmüştür.

Kamu İdarelerine Ait Taşınmazların Kaydına İlişkin Yönetmelik'in "Tanımlar" başlıklı 4'üncü maddesinde; Cins tashihi, binalar, arazi ve arsalar ile yer altı ve yer üstü düzenlerinin mevcut kullanım şekilleri ile tapu kayıtlarının farklılık göstermesi durumunda tapu kayıtlarının mevcut kullanım şekli dikkate alınarak düzeltilmesi işlemi olarak tanımlanmıştır.

Aynı Yönetmelik'in, "Cins Tashihlerinin Yapılması" başlıklı 10'uncu maddesinde; *"Kamu idarelerince; mülkiyetlerinde, yönetimlerinde veya kullanımlarında bulunan taşınmazların mevcut kullanım şekli ile tapu kaydının birbirine uygun olmaması durumunda, taşınmazlar mevcut kullanım şekli ile kayıtlara alınır. Kamu idareleri taşınmazların cins tashihinin yapılması için gerekli işlemleri yaparlar."* denilmektedir.

Yapılan incelemede, Genel Müdürlüğe ait veya yönetiminde olan bazı taşınmazların cinsleri ve kullanım şekilleri değişmesine rağmen, cins tashihlerinin yapılmadığı görülmüştür.

Bununla birlikte, Genel Müdürlükçe bulguda belirtilen hususun düzeltilmesini teminen bölge müdürlüklerinin talimatlandırıldığı ve çalışmalara başlanıldığı anlaşılmaktadır.

Mevzuat hükümleri uyarınca, tapuda kayıtlı olan taşınmazların kullanım şekilleri ile tapu bilgilerinin uyumlu hale getirilerek cins tashihlerinin yapılması uygun olacaktır

BULGU 10: İhalelere Katılmaktan Yasaklama Kararlarında Eksiklik Olması ve Verilen Yasaklama Kararlarından Bazılarının Resmi Gazete’de Yayımlanmaması Bazılarının da Kuruma Ait İlgili Bilişim Sistemine Kaydedilmemesi

08.09.1983 tarihli ve 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu kapsamında ihale edilen ancak anılan Kanun’da belirtilen sebeplerle geçici veya kesin teminatı gelir kaydedilen bazı işlerin müteahhitleri veya müşterileri hakkında ihalelere katılmaktan yasaklama kararı verilmediği, verilmiş yasaklama kararlarından bazılarının Resmi Gazete’de yayımlanmadığı bazılarının ise Kuruma ait EVOS Kiralama Modülü içinde yer alan ve yasaklılık sorgulamasının yapılması amacıyla oluşturulan “Kara Liste”ye kaydedilmediği tespit edilmiştir.

2886 sayılı Kanun’un;

53’üncü maddesinde; bütün ihalelerin bir sözleşmeye bağlanacağı, bu Kanun’da belirtilen özel hallerde sözleşme yapma zorunluluğunun bulunmadığı,

57’nci maddesinin birinci ve üçüncü fıkralarında; sözleşme yapılması gerekli olan hallerde müteahhit veya müşterinin 31’inci maddeye göre onaylanan ihale kararının veya Maliye Bakanlığının vizesi gereken hallerde bu vizenin yapıldığının bildirilmesini izleyen günden itibaren 15 gün içinde geçici teminatı kesin teminata çevirerek noterlikçe tescil edilmiş sözleşmeyi, idareye vermek zorunda olduğu, bu zorunluluğa uyulmadığı takdirde, protesto çekmeye ve hüküm almaya gerek kalmaksızın ihalenin bozulacağı ve varsa geçici teminatın gelir kaydedileceği,

62’nci maddesinin birinci fıkrasında; sözleşme yapıldıktan sonra 63’üncü maddede yazılı hükümler dışında müteahhit veya müşterinin taahhüdünden vazgeçmesi veya taahhüdünü, şartname ve sözleşme hükümlerine uygun olarak yerine getirmemesi üzerine, idarenin en az 10 gün süreli ve nedenleri açıkça belirtilen ihtarına rağmen aynı durumun devam etmesi halinde, ayrıca protesto çekmeye ve hüküm almaya gerek kalmaksızın kesin teminatın gelir kaydedileceği ve sözleşmenin feshedilerek hesabının genel hükümlere göre tasfiye edileceği,

84’üncü maddesinin üçüncü fıkrasında; üzerine ihale yapıldığı halde usulüne göre sözleşme yapmayan istekliler ile sözleşme yapıldıktan sonra taahhüdünden vazgeçen ve mücbir

sebepler dışında taahhüdünü sözleşme ve şartname hükümlerine uygun olarak yerine getirmeyen müteahhit veya müşteriler hakkında, ihaleyi yapan bakanlık veya ilgili bakanlık tarafından, bir yıla kadar ihalelere katılmaktan yasaklama kararı verileceği ve bu kararların Resmi Gazete’de ilan ettirileceği gibi ilgililerin müteahhitlik sicillerine işleneceği, dördüncü fıkrasında da; 83’üncü maddede belirtilen fiil veya davranışlarda bulunanlar hariç olmak üzere, Türkiye genelinde faaliyet gösteren tüzel kişilerden; şube personeli, vekil, mümessil gibi yetkili temsilcilerin şahsi kusurlarından kaynaklanan ve bu maddenin üçüncü fıkrasında belirtilen fiil veya davranışları sebebiyle haklarında ihalelere katılmaktan yasaklama kararı verilmesi gerektiği idarece tespit edilenlerden, verilecek bir aylık süre içinde ihale bedelinin üç katı tutarında tazminatı peşin olarak ödeyenler hakkında ihaleden yasaklama kararı verilmeyeceği,

hükme bağlanmış,

22.08.2009 tarihli ve 27327 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Kamu İhale Genel Tebliği’nin;

28’inci maddesindeki 28.1.2. nolu bentte; 2886 sayılı Kanun’un 84’üncü maddesine göre verilen ve Resmi Gazete’de yayımlanan ihalelere katılmaktan geçici olarak yasaklamaya ilişkin kararların, kararı veren kurum veya kuruluşun ihalelerine ya da bu Kanun’a göre yapılan tüm ihalelere katılmaktan yasaklama şeklinde olduğu, 2886 sayılı Kanun’a göre idarelerce verilen yasaklama kararlarının, Resmi Gazete’de yayımlandığı kapsam ve içeriğe göre uygulanacağı, 2886 sayılı Kanun’a ve diğer ilgili Kanun ve mevzuata göre verilen yasaklama kararlarının da bu Tebliğ ekindeki (Ek-O.3) nolu formda yer alan bilgileri içerecek şekilde düzenlenerek Resmi Gazete’de yayımlanması gerektiği,

30’uncu maddesindeki 30.5.5. nolu bentte de; Kamu İhale Kurumunun Resmî Gazete’de yayımlanan ihalelere katılmaktan yasaklama kararlarını günlük olarak takip ettiği ve kararlarda yer alan bilgilere göre sicil tutma görevini yerine getirdiği, Kurumun görevini daha etkin, hızlı ve sağlıklı bir şekilde yerine getirebilmesi, ihale yapan idarelerin ise ihaleyi zamanında ve usulüne uygun bir şekilde tamamlayabilmeleri amacıyla Kurum tarafından tutulan ve Kurumun internet sayfasında ilan edilen yasaklılar listesinin ve yasaklamalarla ilgili açıklamaların takip edilmesi gerektiği,

belirtilmiştir.

Yapılan incelemelerde ise;

- 2886 sayılı Kanun kapsamında ihale edilen ancak anılan Kanun'da öngörülen süre içinde sözleşmesi imzalanmadığı için ihalesi bozularak geçici teminatı gelir kaydedilen bazı kiralama işlerinin müşterisi olup 2886 sayılı Kanun'un 84'üncü maddesinin dördüncü fıkrasında öngörülen şartları sağlayarak ihale bedelinin üç katı tutarında tazminatı peşin ödemiş tüzel kişilerden olmayanlar ile aynı Kanun kapsamında ihale edilip sözleşmeye bağlanan ancak müteahhidi veya müşterisi taahhüdünden vazgeçtiği ve mücbir sebepler dışında taahhüdünü sözleşme ve şartname hükümlerine uygun olarak yerine getirmediği için sözleşmesi feshedilerek kesin teminatı gelir kaydedilen bazı işlerin müteahhitleri veya müşterileri hakkında 2886 sayılı Kanun'un yukarıda bahsedilen 84'üncü maddesine aykırı olarak ihalelere katılmaktan yasaklama kararı verilmediği,

- 2886 sayılı Kanun'a göre verilmiş yasaklama kararlarından bazılarının anılan 84'üncü maddeye aykırı olarak Resmi Gazete'de yayımlanmadığı,

- 2886 sayılı Kanun kapsamında ihale edilen kiralama işlerinin müşterileri için verilmiş yasaklama kararlarından bazılarının ise mevzuat ile öngörülmemiş olsa da Kurum uygulamasında kullanılan EVOS'daki Kiralama Modülü içinde yer alan ve yasaklılık sorgulamasının yapılması amacıyla oluşturulan "Kara Liste"ye kaydedilmediği,

- Dolayısıyla da, mevzuatta öngörülen şartlar gerçekleştiği halde hakkında yasaklama kararı verilmediği veya hakkında verilen yasaklama kararı Resmi Gazete'de yayımlanmadığı için Kamu İhale Kurumuna ait internet sayfasındaki Elektronik Kamu Alımları Platformunda (EKAP'ta) yer alan Yasaklı Sorgulama Modülünde kaydı bulunmayanların, İdareye ait başka bir işte müteahhit veya müşteri olabilmesine ve bunun sonucunda da İdarenin zarara uğrama riskiyle karşılaşmasına sebebiyet verildiği,

görülmüştür.

Bu itibarla, 2886 sayılı Kanun ile öngörülen ihalelere katılmaktan yasaklama kararlarının eksiksiz şekilde verilerek tamamının Resmi Gazete'de yayımlanması gerekmekte olup, söz konusu kararların ayrıca Kurum uygulamasına riayet edilerek EVOS'da yasaklılık kontrolü için oluşturulmuş "Kara Liste"ye kaydedilmesinde fayda olacağı değerlendirilmektedir.

Bahse konu hatalı uygulamaya, 2021 yılı Sayıştay Denetim Raporunda da bulgu olarak yer verilmiştir.

BULGU 11: Doğrudan Temin Yöntemiyle Alınan ve Belli Bir Süreyi Gerektiren Hizmet ile Yapım İşlerinden Bazıları İçin Sözleşme Düzenlenmemesi

Vakıflar Genel Müdürlüğü Merkez Teşkilatı ile bazı Bölge Müdürlüklerinin doğrudan temin yöntemiyle aldığı ve belli bir süreyi gerektiren hizmet ile yapım işlerinden bazıları için sözleşme düzenlenmediği tespit edilmiştir.

22.08.2009 tarihli ve 27327 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Kamu İhale Genel Tebliği’nin “Doğrudan temine ilişkin açıklamalar” başlıklı 22’nci maddesinin birinci fıkrasının 22.1.1.3 numaralı alt bendinde; 4734 sayılı Kanun’un 22’nci maddesi kapsamında alımı yapılacak malın tesliminin veya hizmetin ya da yapım işinin belli bir süreyi gerektirmesi durumunda, alımın bir sözleşmeye bağlanmasının zorunlu olduğu, bir defada yapılacak alımlarda ise sözleşme yapılmasının idarelerin takdirinde bulunduğu belirtilmiştir.

Bahse konu Kamu İhale Genel Tebliği ile öngörülen sözleşme zorunluluğunun gerek idareleri gerekse yüklenicileri koruma amaçlı olduğu aşıkardır. Nitekim, alımın bir defada yapılacak olması halinde tarafların sorun yaşama ihtimali düşükken, mal alımının, hizmet veya yapım işinin belli bir süreye yayılması halinde yüklenicinin yükümlülüğünü zamanında ve gerektiği şekilde yerine getirmeme veya idarenin malın teslimi, hizmetin ya da yapım işinin sunulabilmesi için üzerine düşen mali ve diğer yükümlülüklerini yerine getirmeme riski, bu bağlamda da tarafların zarara uğrama riski artacaktır. Dolayısıyla, idarelerin belli bir süreyi gerektiren mal alımları ile hizmet ve yapım işleri için sözleşme düzenleyerek, söz konusu riski minimize etmesi, karşı tarafın yükümlülüğünü gereği gibi yerine getirmemesi halinde uygulanacak yaptırımları ve yaşanacak hukuki uyuşmazlıkların çözümünde esas alınacak hükümleri belirlemesi gerekmektedir.

Bu itibarla, Vakıflar Genel Müdürlüğü Merkez Teşkilatı ile bazı Bölge Müdürlükleri tarafından 4734 sayılı Kanun’un 22’nci maddesinin birinci fıkrasının (d) bendi kapsamında doğrudan temin yöntemiyle alınan ve belli bir süreyi gerektiren bazı hizmet ve yapım işleri için sözleşme düzenlenmemesi mevzuata aykırılık teşkil etmektedir.

BULGU 12: Hazine Adına Orman Sınırları Dışına Çıkarılmış Yerlerin Satışından Kaynaklanan Gelir Paylarına İlişkin Tahakkuk Kayıtları ile Takibin Yapılmaması ve Sehven Bölge Müdürlüğü Hesabına Ödenen Payların Merkez Muhasebe Birimine Aktarılmaması

19.04.2012 tarihli ve 6292 sayılı Orman Köylülerinin Kalkınmalarının Desteklenmesi ve Hazine Adına Orman Sınırları Dışına Çıkarılan Yerlerin Değerlendirilmesi ile Hazineye Ait Tarım Arazilerinin Satışı Hakkında Kanun'dan kaynaklı gelirlerden, Vakıflar Genel Müdürlüğü için ayrılan paylara ilişkin tahakkuk kayıtlarının, dolayısıyla da gerekli takibin yapılmadığı ve sehven Bölge Müdürlüğü hesabına ödenen payların yatırım amacıyla kullanılmak üzere tek bir hesapta toplanmasını teminen Merkez Muhasebe Birimine aktarılmadığı tespit edilmiştir.

Anılan Kanun'un; "Yeni orman alanlarının tesisi, Devlet ormanları içinde veya bitişiğinde bulunan köyler halkının desteklenmesi, gelirler, harcamalar ve muafiyetler" başlıklı 10'uncu maddesinin;

İkinci fıkrasında; "*Bu Kanunun uygulamasından elde edilen gelirlerin yüzde üçünü geçmemek üzere Cumhurbaşkanınca belirlenecek miktar, genel bütçe gelir ve gider hesaplarıyla ilişkilendirilmeksizin tahsilini takip eden ay sonuna kadar yatırım amacıyla kullanılmak üzere Vakıflar Genel Müdürlüğü muhasebe birimi hesabına ödenir. Kalan tutarın yüzde doksanını geçmemek üzere Cumhurbaşkanı kararıyla belirlenen orana karşılık gelen bölümü, ilgili yıl genel bütçesinin (B) işaretli cetvelinde özel gelir, kalanı ise gelir olarak öngörülür ve gelir gerçekleşmesine bağlı olarak özel gelir veya gelir kaydedilir.*"

Dördüncü fıkrasında; "*8'inci maddenin dördüncü fıkrasına göre Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından proje alanı olarak belirlenen alanların değerlendirilmesinden elde edilen gelirler genel bütçeye gelir kaydedilir.*"

hükümlerine yer verilmiş, (02.07.2018 tarihli ve 700 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin 195'inci maddesiyle ikinci fıkrada yer alan "*Bakanlar Kurulunca*" ibaresi "*Cumhurbaşkanınca*" ve "*Bakanlar Kurulu*" ibaresi de "*Cumhurbaşkanı*" şeklinde değiştirilmiş),

Söz konusu maddedeki ikinci fıkranın vermiş olduğu yetki uyarınca 24.11.2012 tarihli ve 28477 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 11.10.2012 tarihli ve 2012/3907 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı'na ekli Karar'ın "*Gelirlerin kullanımı*" başlıklı 1'inci maddesinde;

“19/4/2012 tarihli ve 6292 sayılı Orman Köylülerinin Kalkınmalarının Desteklenmesi ve Hazine Adına Orman Sınırları Dışına Çıkarılan Yerlerin Değerlendirilmesi ile Hazineye Ait Tarım Arazilerinin Satışı Hakkında Kanununun 8 inci maddesinin dördüncü fıkrasına göre Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından proje alanı olarak belirlenen alanların değerlendirilmesinden elde edilen gelirler hariç olmak üzere, bu Kanunun uygulamasından elde edilen gelirlerin; yüzde 0,52’sinin yatırım amacıyla kullanılmak üzere Vakıflar Genel Müdürlüğü muhasebe birimi hesabına, kalan tutarın yüzde 15,20’sinin genel bütçenin (B) işaretli cetveline özel gelir, kalanının ise genel bütçeye gelir olarak kaydedilmesi kararlaştırılmıştır.”

denilerek, 20.12.2012 tarihli ve 28503 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan 28.11.2012 tarihli ve 2012/4017 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı’na ekli Karar ile de yukarıda yer verilen Karar’ın 1 inci maddesindeki “yüzde 0,52” oranı “yüzde 3” şeklinde değiştirilmiştir.

Diğer taraftan, 10.12.2003 tarihli ve 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu’nun “Kayıt zamanı” başlıklı 50’nci maddesinde; “Bir ekonomik değer yaratıldığında, başka bir şekle dönüştürüldüğünde, mübadeleye konu edildiğinde, el değiştirdiğinde veya yok olduğunda muhasebeleştirilir. Bütün malî işlemlerin muhasebeleştirilmesi ve her muhasebe kaydının belgeye dayanması şarttır.”, “Kamu gelir ve giderlerinin yılı ve mahsup dönemi” başlıklı 51’inci maddesinde de; “Kamu gelir ve giderleri tahakkuk ettirildikleri malî yılın hesaplarında gösterilir.” hükümlerine yer verilmiş olup, 27.12.2014 tarihli ve 29218 mükerrer sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliği’nin;

4’üncü maddesindeki birinci fıkranın (ü) bendinde; tahakkuk esası: bir ekonomik değer; yaratıldığında, başka bir şekle dönüştürüldüğünde, mübadeleye konu edildiğinde, el değiştirdiğinde veya yok olduğunda muhasebeleştirilmesi olarak tanımlanmış,

120-Gelirlerden Alacaklar Hesabına ilişkin işlemleri düzenleyen 52’nci maddesindeki birinci fıkranın (c) bendinde; ilgili mevzuatı uyarınca diğer kamu idarelerinden alınması gereken yardımlar, paylar veya benzeri gelirler ile nakden alınacak hasılat ve kâr paylarının tahakkuk ettiği zamanda gelirlerden alacaklar hesabına kaydedileceği açık bir şekilde düzenlenmiş, (ç) bendinde; bir yıl veya faaliyet dönemi içinde tahsili gereken tutarların bu hesaba, bir yıldan daha uzun sürede tahsili gereken tutarların ise duran varlıklar ana hesap grubunda yer alan 220-Gelirlerden Alacaklar Hesabına kaydedileceği ifade edilmiş, anılan Hesabın işleyişini düzenleyen 53’üncü maddesindeki birinci fıkranın (a) bendinde yer alan (1) numaralı alt bentte de; vergi dairelerinde vergilendirme bölümünden, diğer muhasebe

birimlerinde ise ilgili servislerinden verilen gelir tahakkuku tutarlarının bu hesaba borç, 600-Gelirler Hesabına ise alacak kaydedileceği hükme bağlanmıştır.

Ayrıca, 21.07.1953 tarihli ve 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun'un "Gecikme Zammı, Nispet ve Hesabı" başlıklı 51'inci maddesinin birinci fıkrasında; amme alacağının ödeme müddeti içinde ödenmeyen kısmına vadenin bitim tarihinden itibaren her ay için ayrı ayrı % 4 oranında gecikme zammı tatbik olunacağı öngörülmüş olup, 21.07.2022 tarihli ve 31899 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 5801 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı ile de, söz konusu fıkra da yer alan gecikme zammı oranı her ay için ayrı ayrı uygulanmak üzere %2,5 olarak belirlenmiştir.

Yukarıda yer verilen mevzuat hükümleri birlikte değerlendirildiğinde;

- 6292 sayılı Kanun'un uygulanmasından elde edilen gelirler ile bu gelirlerden Vakıflar Genel Müdürlüğü için 28.11.2012 tarihli ve 2012/4017 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı'na ekli Karar'ın 1'inci maddesi uyarınca hesaplanan yüzde 3 oranındaki pay,

- Elde edilen gelirlere ilişkin tahsilatların peşin ya da taksitli olacağı hususu ile bu tahsilatlara ait tutarlar ve tarihler,

hakkında Vakıflar Genel Müdürlüğü'nün bilgi sahibi olması ve bu bilgi üzerine de kendisine ait payları, bir taraftan 600 nolu Gelirler Hesabına alacak, diğer taraftan vadesine göre 120 veya 220 nolu Gelirlerden Alacaklar Hesabına borç kaydederek mevzuatın öngördüğü tahakkuk işlemini gerçekleştirmesi, bu payların peşin veya taksitler halinde yapılacağı bildirilen tahsilat tarihlerini dikkate alarak 6292 sayılı Kanun'un 10'uncu maddesinin ikinci fıkrasında öngörülen süresi içinde (tahsilini takip eden ay sonuna kadar) Genel Müdürlük muhasebe birimi hesabına ödenip ödenmediğini takip etmesi ve süresi içinde ödenmeyen paylara ilişkin olarak 6183 sayılı Kanun uyarınca gecikme zammı hesaplaması,

- Genel Müdürlüğün ödenen payları, 6292 sayılı Kanun'un 10'uncu maddesinin ikinci fıkrası uyarınca yatırım amacıyla kullanılmak üzere ayrı bir hesapta takip etmesi,

gerekmektedir.

Ancak yapılan incelemelerde;

- 6292 sayılı Kanun'un uygulanmasından elde edilen gelirler ile bu gelirlerden Vakıflar Genel Müdürlüğü için hesaplanan paylar hakkında İdarenin herhangi bir bilgisinin

bulunmadığı, dolayısıyla da bu paylara ait tahakkuk kayıtlarının (vadesine göre 120 veya 220 nolu Gelirlerden Alacaklar Hesabına borç, 600 nolu Gelirler Hesabına alacak kayıtlarının) yapılmadığı, gelirin doğduğu zaman değil de Genel Müdürlük hesabına ödendiği zaman itibarıyla kayıtlara alındığı, bu durumun ise gerek yılı Bilançosunda yer alan 120 ve/veya 220 nolu Gelirlerden Alacaklar Hesabının gerekse yılı Faaliyet Sonuçları Tablosunda yer alan 600-Gelirler Hesabının hatalı bilgi vermesine sebebiyet vereceği, (nitekim öncesinde mevzuata aykırı olarak tahakkuk kaydı yapılmamış olup tahsilatı 2022 yılında gerçekleştiği için Merkez Muhasebe Birimince yatırım amacıyla kullanılmak üzere banka hesabının ayrı alt kodunda tutulan ve tamamı 600 nolu Hesaba kaydedilerek 2022 yılının geliri olarak kabul edilen toplam 51.262.459,06 TL tutarındaki Genel Müdürlük payından, ne kadarlık kısmın önceki yıl/yıllar itibarıyla tahakkuk ettirilmesi ve o yıla/yıllara ait gelir olarak kaydedilmesi gerektiğine ilişkin bir bilgiye ulaşılamadığı)

- Tahakkuk kayıtlarının bulunmaması nedeniyle Genel Müdürlüğe ait payların tam olarak ve zamanında ödenip ödenmediğine ilişkin bir takibin gerçekleştirilemediği, dolayısıyla da varsa eksik ödenen tutarların veya gecikmenin tespit edilemediği,

- 2020-2021-2022 yılları itibarıyla toplamda 20.630,29 TL tutarındaki payın, Vakıflar Genel Müdürlüğü Merkez Muhasebe Birimi yerine sehven İstanbul 2. Bölge Müdürlüğüne ödendiği, ancak ödenen bu tutarların, anılan Bölge Müdürlüğü tarafından (333-Emanetler Hesabına alınıp sonrasında da 511-Muhasebe Birimleri Arası İşlemler Hesabı kullanılmak suretiyle) Merkez Muhasebe Birimine aktarılması gerektiği halde doğrudan 600-Gelirler Hesabına kaydedildiği, ayrıca banka hesabının alt kodunda ayrı bir şekilde takip edilmediği için yatırım amacı dışındaki harcamalar için de kullanılabilirdiği,

anlaşılmıştır.

Bu itibarla, Vakıflar Genel Müdürlüğünün 6292 sayılı Kanun'dan kaynaklanan gelirlerine ait tahakkuk kayıtlarının, 5018 sayılı Kanun ile Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliği uyarınca yapılabilmesini ve gerçekleşen tahsilatlardan Genel Müdürlüğe ait payların zamanında ve eksiksiz ödenip ödenmediğine ilişkin kontrolün sağlanabilmesini mümkün kılacak bir sistemin (bilgi ağının) ilgili kurumlarla koordineli şekilde oluşturulması ve sehven Bölge Müdürlüklerine yapılacak ödemelerin önüne geçilebilmesi için Merkez Muhasebe Biriminin bu amaçla kullandığı banka hesaplarına ilişkin bilginin ilgililerine tekrar bildirilmesi, kendilerine sehven ödenen tutarların Merkez Muhasebe Birimine aktarılması gerekliliğinin de Bölge Müdürlüklerine duyurulması gerekmektedir.

BULGU 13: Kesin Teminatların Güncellenmeden Gelir Kaydedilmesi

Sözleşmelerin feshi nedeniyle yapılan kesin teminat gelir kaydında mevzuatın öngördüğü güncelleme işlemi sonucu bulunan tutarın esas alınmadığı tespit edilmiştir.

04.01.2002 tarihli ve 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'na göre yapılan ihalelere ilişkin sözleşmeleri kapsayan 05.01.2002 tarihli ve 4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu'nun;

19'uncu maddesinde; *“Sözleşme yapıldıktan sonra mücbir sebep halleri dışında yüklenicinin mali acz içinde bulunması nedeniyle taahhüdünü yerine getiremeyeceğini gerekçeleri ile birlikte yazılı olarak bildirmesi halinde, ayrıca protesto çekmeye gerek kalmaksızın kesin teminat ve varsa ek kesin teminatlar gelir kaydedilir ve sözleşme feshedilerek hesabı genel hükümlere göre tasfiye edilir.”*

20'nci maddesinde; *“Aşağıda belirtilen hallerde idare sözleşmeyi fesheder:*

a) Yüklenicinin taahhüdünü ihale dokümanı ve sözleşme hükümlerine uygun olarak yerine getirmemesi veya işi süresinde bitirmemesi üzerine, ihale dokümanında belirlenen oranda gecikme cezası uygulanmak üzere, idarenin en az on gün süreli ve nedenleri açıkça belirtilen ihtarına rağmen aynı durumun devam etmesi,

b) Sözleşmenin uygulanması sırasında yüklenicinin 25 inci maddede sayılan yasak fiil veya davranışlarda bulunduğu tespit edilmesi,

Hallerinde, ayrıca protesto çekmeye gerek kalmaksızın kesin teminat ve varsa ek kesin teminatlar gelir kaydedilir ve sözleşme feshedilerek hesabı genel hükümlere göre tasfiye edilir.”

21'inci maddesinin birinci fıkrasında; *“Yüklenicinin, ihale sürecinde Kamu İhale Kanununa göre yasak fiil veya davranışlarda bulunduğu sözleşme yapıldıktan sonra tespit edilmesi halinde, kesin teminat ve varsa ek kesin teminatlar gelir kaydedilir ve sözleşme feshedilerek hesabı genel hükümlere göre tasfiye edilir.”*

hükümlerine yer verilmiş olup,

Aynı Kanun'un 22'nci maddesinde de; yukarıda bahsedilen 19, 20 ve 21'inci maddelere göre sözleşmenin feshedilmesi halinde, kesin teminat ve varsa ek kesin teminatların alındığı tarihten gelir kaydedileceği tarihe kadar Devlet İstatistik Enstitüsünce (18.11.2005 tarihinden itibaren yeni adıyla Türkiye İstatistik Kurumunca) yayımlanan aylık toptan eşya fiyat endeksinde göre güncelleneceği ve güncellenen tutar ile kesin teminat ve varsa ek kesin teminatların tutarı

arasındaki farkın yükleniciden tahsil edileceği, hakedişlerden kesinti yapılmak suretiyle teminat alınan hallerde, alıkonulan tutarın gelir kaydedileceği, sözleşmenin feshedildiği tarihten sonra yapılmayan iş miktarına isabet eden teminat tutarının da güncellenerek yükleniciden tahsil edileceği ve gelir kaydedilen teminatların yüklenicinin borcuna mahsup edilmeyeceği belirtilmiştir.

Ayrıca, gerek 10.09.2008 tarihli ve 26993 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Vakıf Kültür Varlıkları İhale Yönetmeliği’nin 70 ve 71’inci maddelerinde gerekse söz konusu Yönetmeliği yürürlükten kaldıran ve Vakıf Kültür Varlıklarının Onarımları ve Restorasyonları ile Çevre Düzenlemesine İlişkin Mal ve Hizmet Alımlarına Dair Usul ve Esaslar’ı yürürlüğe koyan 30.10.2018 tarihli ve 263 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı’na ekli anılan Usul ve Esaslar’ın 69 ve 70’inci maddelerinde; 4735 sayılı Kanun’un sırasıyla 20 ve 21’inci maddelerine paralel düzenlemeler yapılmış olup, anılan Yönetmeliğin 72’nci maddesi ile Usul Esaslar’ın 71’inci maddesinde de; yine 4735 sayılı Kanun’un 22’nci maddesine paralel bir hükme yer verilmiştir.

Dolayısıyla, gerek 4735 sayılı Kanun gerekse Vakıf Kültür Varlıkları İhale Yönetmeliği veya Vakıf Kültür Varlıklarının Onarımları ve Restorasyonları ile Çevre Düzenlemesine İlişkin Mal ve Hizmet Alımlarına Dair Usul ve Esaslar kapsamında düzenlenen sözleşmelerin, yukarıda belirtilen nedenlerle feshi halinde, kesin teminatların ve varsa ek kesin teminatların güncellenerek gelir kaydedilmesi ve güncelleme işleminden sonra oluşacak farkın yükleniciden tahsil edilmesi veya tahsil edilmek üzere ilgili hesaba alacak kaydedilerek takibi gerekmektedir.

10.12.2003 tarihli ve 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu’nun “Kayıt zamanı” başlıklı 50’nci maddesinde; *“Bir ekonomik değer yaratıldığında, başka bir şekilde dönüştürüldüğünde, mübadeleye konu edildiğinde, el değiştirdiğinde veya yok olduğunda muhasebeleştirilir. Bütün malî işlemlerin muhasebeleştirilmesi ve her muhasebe kaydının belgeye dayanması şarttır.”*, “Kamu gelir ve giderlerinin yılı ve mahsup dönemi” başlıklı 51’inci maddesinin birinci fıkrasında da; *“Kamu gelir ve giderleri tahakkuk ettirildikleri mali yılın hesaplarında gösterilir.”* hükümlerine yer verilmiş olup, 27.12.2014 tarihli ve 29218 mükerrer sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliği’nin;

4’üncü maddesindeki birinci fıkranın (ü) bendinde; tahakkuk esası: bir ekonomik değer; yaratıldığında, başka bir şekilde dönüştürüldüğünde, mübadeleye konu edildiğinde, el değiştirdiğinde veya yok olduğunda muhasebeleştirilmesi olarak tanımlanmış,

120-Gelirlerden Alacaklar Hesabına ilişkin işlemleri düzenleyen 52’nci maddesindeki

birinci fıkranın (a) bendinde; ilgili servislerce tahakkuk bordroları ile ya da tahakkuk fişleri ile muhasebe servisine bildirilen gelirlere alacak tutarlarının, düzenlenecek muhasebe işlem fişiyle ilgili hesaplara alınarak tahakkuk kayıtlarının yapılacağı, (b) bendinde; gelirlere alacaklara ait tahakkukların aynı gün sonuna kadar muhasebe servisine bildirileceği,

Anılan Hesabın işleyişini düzenleyen 53'üncü maddesindeki birinci fıkranın (a) bendinde yer alan (1) nolu alt bentte; vergi dairelerinde vergilendirme bölümünden, diğer muhasebe birimlerinde ise ilgili servislerinden verilen gelir tahakkuku tutarlarının bu hesaba borç, 600-Gelirler Hesabına alacak kaydedileceği,

belirtilmiştir.

Ancak, yapılan incelemede; 4735 sayılı Kanun veya Vakıf Kültür Varlıkları İhale Yönetmeliği kapsamında düzenlenmiş olan sözleşmeleri, anılan mevzuatta öngörülen sebeplerle feshedilen ve aşağıda ayrıntıları belirtilen bazı işlere ait kesin teminatların güncellenmemiş tutar üzerinden 600-Gelirler Hesabına kaydedildiği, güncellemeden kaynaklı farkların ise hesaplanmış olmakla birlikte Yüklenicilerin İdareden olan alacaklarından mahsuben tahsil edildiğinde kayıtlara alınmak üzere (düzenlenen ancak yüklenicisine henüz ödenmeyip muhasebe kaydı yapılmayan son hakedişte kesinti olarak gösterilmek suretiyle) bekletilerek Muhasebe Birimine bildirilmediği, dolayısıyla da güncelleme farkından kaynaklı gelirlere ilişkin tahakkuk kayıtlarının 2022 yılında yapılmadığı görülmüştür.

Kamu İdaresi tarafından Bulguya konu iki sözleşmenin feshi nedeniyle yapılan kesin teminat gelir kaydında güncelleme yapılmamış tutarların esas alındığı kabul edilmiş, ancak hesaplanan güncellenmiş tutarlar ile gelir kaydedilen bu tutarlar arasındaki farkların ilgili yükleniciler tarafından hakedişler imzalanmadığı için tahsil edilemediği belirtilmiştir.

Ancak, Bulguda konu edilen husus bu fark tutarların tahsil edilmemiş olması değil yukarıda da açıklandığı üzere kesin teminatlara ilişkin gelir kaydının güncellenmemiş tutar üzerinden yapılması, diğer bir ifadeyle gelirin tahakkuk kaydında eksiklik bulunmasıdır.

Bu itibarla, hesaplanan kesin teminat güncelleme farklarının yılı içinde gelir kaydedilmemesi, mevzuatta öngörülen tahakkuk esaslı muhasebe sistemine aykırı olup, Bilançodaki 120-Gelirlerden Alacaklar Hesabı ile Faaliyet Sonuçları Tablosundaki 600-Gelirler Hesabının güncelleme farkı kadar eksik görünmesine sebebiyet vermektedir.

Tablo 6: Kesin Teminatı Güncellenmemiş Tutar Üzerinden Gelir Kaydedilen Bazı İşler

İşin							
Ait Olduğu Bölge Müdürlüğü	Adı	İhale Mevzuatı	Sözleşme Bedeli ile Tarihi	Kesin Teminat Tutarı (TL) ile Alınma Tarihi	Sözleşmesinin Fesih Tarihi ile Nedeni (İlgili Mevzuat Maddesi)	Kesin Teminatının Güncellenmiş Tutarı (TL)	Gelir Kaydedilen Kesin Teminat Tutarı (TL) ile Gelir Kaydedilme Tarihi
Konya Bölge Müdürlüğü	Karaman Ermenek Karamanoğlu Mehmet Bey Hamamı Onarım İşi	Vakıf Kültür Varlıkları İhale Yönetmeliği	1.894.000,00 08.02.2018	190.000,00 08.02.2018	03.03.2022 Vakıf Kültür Varlıkları İhale Yönetmeliği'nin 70'inci maddesindeki 1/a bendi	719.693,37 (alınan kesin teminat tutarı ile arasındaki 529.693,37 TL fark, hakedişten kesilmek üzere bekliyor)	190.000,00 04.03.2022
Adana Bölge Müdürlüğü	Mersin Tarsus Zorbazhark Mahallesi 4411 Ada 1 Parselde Müze Denetiminde Arkeolojik Kazı Yapılması	4734 sayılı Kamu İhale Kanunu	1.088.160,40 11.12.2020	65.500,00 10.12.2020	10.06.2022 4735 sayılı Kanun'un 20'nci maddesindeki 1/b bendi	178.426,90 (alınan kesin teminat tutarı ile arasındaki 112.926,90 TL fark, hakedişten kesilmek üzere bekliyor)	65.500,00 21.06.2022

BULGU 14: Eski Eserlere İnşai ve Fiziki Müdahale Yapan Kişilere Müeyyide Uygulanmaması ve Bu Eserlerin Eski Haline Getirilmesi İçin Gerekli Girişimlerde Bulunulmaması

Vakıflar Genel Müdürlüğüne ait ve Genel Müdürlük idaresinde bulunan mazbut vakıflara ait 1'inci ve 2'nci grup eski eserlerle ilgili koruma bölge kurullarınca alınan kararlara aykırı olarak bazı eserlere, inşai ve fizikî müdahalelerde bulunulmasına rağmen bu müdahalelerle ilgili gerekli işlemlerin yerine getirilmediği tespit edilmiştir.

2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu'nun "Korunması gerekli taşınmaz kültür ve tabiat varlıkları" başlıklı 6'ncı, "Tespit ve tescil" başlıklı 7'nci, "Korunma

alanı ile ilgili karar alma yetkisi” başlıklı 8’inci, “İzinsiz müdahale ve kullanma yasağı” başlıklı 9’uncu, "Yetki ve Yöntem” başlıklı 10’uncu ve “Ruhsatsız yapı yasağı" başlıklı 16’ıncı maddelerinde taşınmaz tabiat ve kültür varlıklarının neler olduğu, Genel Müdürlüğün idaresinde veya denetiminde bulunan mazbut ve mülhak vakıflara ait taşınmaz kültür ve tabiat varlıklarının tespit ve tescilinin yine Genel Müdürlük tarafından yapılacağı, bu alanlar içinde inşaat ve tesisat yapılıp yapılamayacağı konusunda karar alma yetkisinin Koruma Kurullarına ait olduğu hüküm altına alınmıştır.

3194 sayılı İmar Kanunu'nun “İstisnalar” başlıklı 4’üncü maddesinde; “2634 sayılı Turizmi Teşvik Kanunu, 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu, bu Kanunun ilgili maddelerine uyulmak kaydı ile 2960 sayılı İstanbul Boğaziçi Kanunu ve 3030 sayılı Büyük Şehir Belediyelerinin Yönetimi Hakkında Kanun ile diğer özel kanunlar ile belirlenen veya belirlenecek olan yerlerde, bu Kanunun özel kanunlara aykırı olmayan hükümleri uygulanır.” denilmektedir.

Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu’nun “Cezalar” başlıklı 65 ve 67’nci maddelerinde ise korunması gerekli taşınmaz kültür ve tabiat varlıkları ile korunma alanlarının yıkılmasına, bozulmasına, tahribine, yok olmasına veya her ne suretle olursa olsun zarar görmesine kasten sebebiyet verenler ile izin alınmaksızın inşai ve fiziki müdahale yapanlar veya yaptırımlar ile anılan Kanuna aykırı olarak yıkma veya imar izni verenler hakkında verilecek cezalar hüküm altına alınmıştır.

18/5/2018 tarih ve 30425 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren 7143 sayılı Vergi ve Bazı Alacakların Yeniden Yapılandırılması İle Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun’un 16’ncı maddesi ile 3194 sayılı İmar Kanunu’na Geçici 16’ncı madde eklenmiş ve buna göre; afet risklerine hazırlık kapsamında ruhsatsız veya ruhsat ve eklerine aykırı yapıların kayıt altına alınması ve imar barışının sağlanması amacıyla 31/12/2017 tarihinden önce yapılmış yapılar için yapı kayıt belgesi verilebileceği düzenlenmiştir.

Bu kapsamda, 3194 sayılı İmar Kanunu’nun 4’üncü maddesine göre söz konusu eserler, 2863 sayılı Kanun kapsamında bulunduğundan 3194 sayılı Kanun’un geçici 16’ncı maddesi uyarınca imar barışından yararlandırılmalarının mümkün olmadığı değerlendirilmekle birlikte, 3194 sayılı İmar Kanunu’nun Geçici 16’ncı maddesi kapsamında yapı kayıt belgesi verilmesi, 3194 sayılı İmar Kanunu’na aykırılığın kayıt altına alınması amacıyla yapılmış bir düzenleme olduğu, özel kanunlar kapsamında uygulanması gereken her hangi bir yükümlülüğü ve/veya idari para cezası, yıkım kararını ortadan kaldırmamakta, bu kapsamda 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu kapsamında korunması gerekli taşınmaz kültür ve tabiat

varlıkları üzerinde izin alınmaksızın inşai ve fiziki müdahalede bulunanlara Kanun'da belirtilen müeyyidelerin uygulanması gerektiği değerlendirilmektedir. Bu itibarla, başvuru yapılan 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu 1 ve 2'nci grup tescilli eski eserlere, fiziki ve inşai müdahalede bulunanların Koruma Bölge Kurulu Müdürlüklerine bildirerek sorumlu kişilerin cezalandırılmasını ve Kurulun gerek görmesi halinde yapıların eski haline dönüştürülmesini sağlamaya yönelik yükümlülükleri de ortadan kaldırmamaktadır.

Yapılan incelemede; Vakıflar Genel Müdürlüğüne ait ve Genel Müdürlük idaresinde bulunan mazbut vakıflara ait korunması gerekli taşınmaz kültür ve tabiat varlıklarından 1'inci ve 2'nci grup tescilli eski eserlerden bazılarında fiziki ve inşai müdahaleler yapıldığı ve müdahaleler sonucu oluşan fiili durumlara, 3194 sayılı Kanun'un geçici 16'ncı maddesi uyarınca imar barışından istifade edilmek suretiyle yapı kayıt belgesi almak amacıyla ilgili idare tarafından gerekli müracaatların yapıldığı ancak tescilli eserler için yapı kayıt belgesi veya yapı kayıt ruhsatı alınmasına ihtiyaç bulunmadığı, yapı kayıt belgesi için başvuru yapılan eski eserde yapılan değişikliklerin tespitlerinin tam olarak yapılmadığı, eski eserlere inşai ve fiziki müdahalede bulunanlara yönelik tespit yapılarak sorumlu kişilere gerekli müeyyidelerin uygulanmasını sağlamak üzere Koruma Bölge Kurulu Müdürlüklerine bildirilmediği, ilgili koruma kurulunun gerekli görmesi halinde yapıların eski haline dönüştürülmesini sağlamaya ilişkin girişimlerde bulunulmadığı görülmüştür.

Kamu idaresi cevabında, 2020 ve 2021 yılı Sayıştay Denetim Raporu'nda da yer alan bulguda söz konusu taşınmazlar hakkında Bölge Müdürlüklerinden inşai ve fiziki müdahalede bulunulmadığı belirtilen eserler için ilgili Koruma Bölge Kurullarına başvurularak inşai ve fiziki müdahalede bulunulmadığına ilişkin karar alınması, inşai ve fiziki müdahalede bulunulduğu belirtilen eserler için de müdahale yapan ve yaptıranların tespitinin yapılarak sorumlu kişilere gerekli cezai müeyyide uygulanmasının sağlanması ve fiziki müdahalenin kaldırılmasına yönelik gerekli kararın alınması için işlem başlatılması, konuya ilişkin Bölge Müdürlüğü tarafından yapılacak çalışmalar tamamlanana kadar her ayın 20'sinde Genel Müdürlüğe bilgi verilmesi hususunda ilgili Bölge Müdürlüklerine talimat verildiği, 47 adet taşınmaza ilişkin işlem yapıldığı, bulguya konu taşınmazların tamamı için ilgili Koruma Kurulundan karar alınması için konunun titizlikle takip edileceği belirtilmiştir.

Yukarıda belirtilen tüm hususlar gözönüne alındığında, Yapı Kayıt Belgesi alınması için müracaat edilen eski eserlerden fiziki ve inşai müdahaleler yapılanların fiilen tespiti işlemlerinin tamamlanarak sorumlu kişilere cezai müeyyide uygulanması konusunda gerekenin yapılmasının ve ilgili koruma kurullarının lüzum görmesi halinde yapıların eski haline

dönüştürülmesini sağlamaya yönelik girişimlerde bulunulmasının önem arz ettiği değerlendirilmektedir.

BULGU 15: İdare Taşınmazlarının Ecrimisil Karşılığı Kullandırılması

Vakıflar Genel Müdürlüğü'ne ait taşınmazların ecrimisil karşılığı kullandırılması neticesinde taşınmaz işgaline süreklilik kazandırılarak ecrimisil uygulamasının kira niteliğine büründürüldüğü tespit edilmiştir.

Taşınmazların kamu idaresinin izni olmaksızın kullanılması durumunda uygulanacak yaptırımlar, 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu'nun "Ecrimisil ve tahliye" başlıklı 75'inci maddesinde düzenlenmiş olup buna göre idarenin özel mülkiyetinde veya hüküm ve tasarrufu altında bulunan taşınmaz malların gerçek ve tüzel kişilerce işgali üzerine, fuzuli şagilden, taşınmaz ve değerlendirme konusunda işin ehli veya uzmanı üç kişiden oluşan komisyonca tespit tarihinden geriye doğru beş yılı geçmemek üzere tespit ve takdir edilecek ecrimisil istenilmesi gerekmektedir. Aynı maddede, ecrimisil talep edilebilmesi için, idarenin işgalden dolayı bir zarara uğramış olmasının gerekmediği ve fuzuli şagilin kusurunun aranmadığı, işgal edilen taşınmaz malın idarenin talebi üzerine bulunduğu yer mülki amiri tarafından tahliye ettirilerek idareye teslim edileceği hüküm altına alınmıştır. Ayrıca ecrimisile itiraz edilmemesi halinde yüzde yirmi, peşin ödenmesi halinde ise ayrıca yüzde onbeş indirim uygulanacağı, ecrimisil bedeli fuzuli şagil tarafından rızaen ödenmez ise hesaplanan tutarın 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerine göre tahsil olunacağı belirtilmiştir.

Yukarıdaki mevzuat hükümlerinde de anlaşılacağı üzere, ecrimisil idare taşınmazının gerçek veya tüzel kişilerce işgal edilmesi nedeniyle işgalci tarafından ödenmesi gereken ve esas itibarıyla kira geliri olarak değerlendirilemeyecek bir tazminattır. Ayrıca mevzuata aykırı bir uygulama olarak ecrimisilin olağan bir hale dönüştürülmesi, idare malını haksız yere kullananın ödüllendirilmesi sonucunu doğuracağı gibi ecrimisile itiraz edilmemesi halinde yüzde yirmi, peşin ödenmesi halinde ise ayrıca yüzde on beş indirim uygulanması da taşınmazın rayicinin altında bir bedelle kiralanmasına neden olmaktadır.

Yapılan incelemede, idareye ait taşınmazlardan bir kısmının ecrimisil karşılığı kullandırıldığı, bazı işgalciler ile 17 Kasım 2020 tarihinde yürürlüğe giren 7256 sayılı Kanun kapsamında kira sözleşmesi yapıldığı, kira sözleşmesi yapılmayan taşınmazlara ilişkin haksız kullanımların bir kısmının uzun süredir devam etmesine rağmen bu taşınmazların tahliyesi yoluna gidilmediği ve ecrimisil uygulamasının kira niteliğine büründürüldüğü görülmüştür.

Yukarıda yer verilen mevzuat hükümleri ve yapılan açıklamalara göre, Vakıflar Genel Müdürlüğü bünyesindeki taşınmazların hukuka aykırı kullanımı halinde 2886 sayılı Kanun hükümleri doğrultusunda ecrimisil bedellerinin tahakkuk ettirilerek tahsil edilmesi zorunlu olup, geçici bir durum olması gereken işgal haline son verildikten ve taşınmaz tahliye edildikten sonra olası gelir kayıplarının önüne geçilmesi amacıyla ihaleye çıkılarak kiraya verilmesinin uygun olacağı değerlendirilmektedir.

BULGU 16: Kurum ve Kuruluşlara Tahsis Edilen Taşınmazlardan Bazılarının Tahsis Süresinin Dolmuş Olmasına Rağmen İşlem Yapılmaması

Vakıflar Genel Müdürlüğünün yönetiminde olan ve bedeli karşılığında kurumlara tahsis edilen bazı taşınmazların tahsis süresi dolmuş olmasına rağmen taşınmazlar ile ilgili herhangi bir işlemin yapılmadığı tespit edilmiştir.

Vakıflar Yönetmeliği'nin "Tahsisi Yapılabilecek Hayrat Taşınmazlar" başlıklı 58'inci maddesinde; "*Medrese, sıbyan mektebi, darüşşifa, bimarhane, imaret, kütüphane gibi hayrat binalar, üzerindeki kültür varlığı çeşitli nedenlerle yıkılarak arsa haline gelmiş taşınmazlar ile arsa halindeki taşınmazlar ve üzerine yapılan binalar tahsis edilebilir.*" denilmiştir.

Yönetmelik'in "Tahsis Süresi" başlıklı 60'ıncı maddesinde; "*Hayrat taşınmazların tahsis süresi taşınmazın onarım ve restorasyona ihtiyacının olup olmadığı ve tahsis amacı dikkate alınarak Genel Müdürlük tarafından belirlenir.*" denilmiştir.

Anılan Yönetmelik'in "Taşınmazın Tahliyesi" başlıklı 64'üncü maddesinde;

"(1) Tahsis edilen taşınmazla ilgili olarak;

a) Tahsisten vazgeçildiği veya tahsis süresi sona erdiği halde kullanıma devam edildiğinin,

...

tespit edilmesi ve taşınmazda yürütülen faaliyetin mahkemece yasaklanması halinde bölge müdürlüğünün talebi üzerine mülki amirlikçe taşınmazın tahliyesi sağlanır." denilmektedir.

Mevzuat hükümlerinden anlaşılacağı üzere Mazbut Vakıflara ait olan taşınmazların tahsise konu edilebileceği ve tahsis süresinin Genel Müdürlük tarafından belirleneceği ve ilgili taşınmazla ilgili yeni bir protokol işlemi yapılmadığı takdirde taşınmazın tahliyesinin yapılması

gerektiği yönetmelik maddelerinde hüküm altına alınmıştır.

Genel Müdürlük tarafından bir bedel karşılığında tahsise konu edilmiş 19 tane taşınmazın belirlenen tahsis süresinin dolmuş olmasına rağmen tahsis edilen kurumla tahsis şartlarının görüşülüp yeni bir protokolün yapılmadığı buna rağmen ilgili kurum tarafından tahsis edilen taşınmazların kullanılmaya devam edildiği görülmüştür.

Bulgu konusu hususun yerine getirilmesi ve bunlara ilişkin hataların düzeltilmesini teminen çalışmalara başlanıldığı da anlaşılmıştır.

Vakıflar Genel Müdürlüğü tarafından tahsis süresi belirlenip ilgili kuruma tahsis edilen taşınmazların tahsis süresi sonunda tahsis şartlarının ve süresinin tekrardan gözden geçirilmesi ve tahsis aynı kurum ile yeni bir protokol yapılarak devam ettirilmediği müddetçe taşınmazların tahliye edilmesi gerektiği düşünülmektedir.

BULGU 17: Vakıf Evlatlarına Yapılan Galle Fazlası Ödemelerinde Vakıf Senetleri Gereği Ayrılması Gereken Hayır Şartı Giderlerinin Ayrılmaması

Vakıflar Genel Müdürlüğü tarafından vakıf evlatlarına yapılan galle fazlası ödemelerinde, vakıf senetleri gereği ayrılması gereken vakıf hayır şartı giderinin ayrılmadığı tespit edilmiştir.

5737 sayılı Vakıflar Kanunu'nun "Tanımlar" başlıklı 3'üncü maddesinde, mazbut ve mülhak vakıflarda, hayrat ve akarlarının onarımından ve vakfiyelerindeki hayrat hizmetlerin ifasından sonra kalan miktar 'galle fazlası' olarak tanımlanmış olup, Vakıflar Yönetmeliği'nin "Galle fazlasının hesabı" başlıklı 54'üncü maddesinde ise mahkeme kararı ile galle fazlası almaya hak kazanan vakıf evladı veya ilgilisi bulunan vakıflarda %15 ihtiyat akçesi, hayır şartı giderleri, yönetim ve temsil payı, tevliyet ücreti ile vakıf için yapılan diğer giderler, vakfın gerçekleşen gayri safi gelirinden düşüldükten sonra vakıf evlatlarına veya ilgililerine ödenecek galle fazlasının miktarının belirleneceği, galle fazlasının hesaplanmasında o yıla ait gelirin tamamının dikkate alınacağı hüküm altına alınmıştır.

Yukarıdaki mevzuat hükümlerinden, vakfiyesinde şart bulunan mazbut vakıfların, uygulamadaki adıyla intifalı vakıfların, evlatlarına her yıl galle fazlası adı altında ödeme yapılacağı anlaşılmaktadır. Galle fazlası hesaplanırken, vakfın ilgili yıla ait gelirleri toplanıp, gelirlerden ihtiyat akçesi, hayır şartı giderleri, yönetim ve temsil payı, tevliyet ücreti ile vakıf için yapılan diğer giderlerin düşüleceği ve kalan tutarın da vakıf evlatlarına ödeneceği hüküm

altına alınmıştır. Buna göre, intifalı vakıfların gelirlerinden hayır şartları için belirlenen ve güncellenen tutarların ayrılıp kalan tutarların vakıf evlatlarına galle fazlası olarak ödenmesi esas olmakla birlikte, vakıf gelirlerinden vakıf hayır şartları için kaynak ayrılmaması, vakıf evlatlarının normalde almaları gerekenden daha fazla tutarda galle ödemesi almasına sebebiyet vermektedir.

Yapılan incelemede, bazı Bölge Müdürlüklerinde intifalı vakfın ilgili yıla ait toplam gelirinden %15 ihtiyat akçesi, %20 yönetim ve temsil payı giderlerinin ayrıldığı ancak hayır şartı gideri düşülmeden hesaplanan tutarların galle fazlası olarak vakıf evlatlarına dağıtıldığı görülmüştür.

Kamu idaresi cevabında, vakıfların bugünkü malvarlıklarıyla vakfiyelerinde yazan hayır şartlarının yerine getirilmesinin mümkün olmadığı, çoğu vakfın vakıf senedinde yer alan malvarlığı ile vakfın mazbutaya alındığı dönemdeki malvarlıkları arasında büyük farklılıklar bulunduğu, hatta vakfiyede yer alan çoğu kültür varlığının günümüzde mevcut olmadığı, sayılan nedenlerle yeni bir kanuni düzenleme yapılmasıyla birlikte mazbut vakıfların mevcut gelirlerinden belirli oranda hayır şartı kesilmesinin mümkün olacağı, bu şekilde bahis konusu edilen hususların yerine getirilmesini teminen mevzuat değişikliği çalışmalarının başlatıldığı belirtilmiştir.

Yukarıda belirtilen tüm hususlar gözönüne alındığında, intifalı vakıfların vakıf senetlerinde yazılı hayır şartları için belli parasal tutarlar ayrıldıktan sonra kalan tutarların vakıf evlatlarına galle fazlası olarak ödenmesinin, idare tarafından gerekli kontrollerin yapılarak konu ile ilgili işlemlerin tamamlanmasının uygun olacağı değerlendirilmektedir.

BULGU 18: Vakıflar Genel Müdürlüğünün Mülkiyetinde Olan Bazı Taşınmazların Kiraya Verilmesinde Hatalı Uygulamaların Olması

Vakıflar Genel Müdürlüğünün mülkiyetinde olan bazı taşınmazların mevzuata aykırı olarak 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu'nun 51/g maddesine göre pazarlık usulüyle kiraya verildiği tespit edilmiştir.

2886 sayılı Devlet İhale Kanunu'nun "Kapsam" başlıklı 1'inci maddesinde: "*Genel bütçeye dahil dairelerle katma bütçeli idarelerin, özel idare ve belediyelerin alım, satım, hizmet, yapım, kira, trampa, mülkiyetin gayri ayni hak tesisi ve taşıma işleri bu Kanunda yazılı hükümlere göre yürütülür.*" hükmü,

Aynı Kanun'un "İhalelerde Kapalı Teklif Usulünün Esas Olduğu" başlıklı 36'ncı maddesinde ise; "Bu Kanunun 1'inci maddesinde yazılı işlere ilişkin ihalelerde, tekliflerin gizli olarak verilmesini sağlayan kapalı teklif usulü esastır." hükmü yer almaktadır.

Diğer taraftan; mezkur Kanun'un istisnai yöntem olarak düzenlediği "Pazarlık usulü ile yapılacak işler" başlıklı 51'inci maddesinde aşağıda yazılı işlerin ihalesi pazarlık usulüyle yapılabilir denildikten sonra (g) bendinde ise; "Kullanışlarının özelliği, idarelere yararlı olması veya ivediliği nedeniyle kapalı veya açık teklif yöntemleriyle ihalesi uygun görülmeyen, Devletin özel mülkiyetindeki taşınır ve taşınmaz malların kiralanması, trampası ve mülkiyetin gayri ayni hak tesisi ile Devletin hüküm ve tasarrufu altındaki yerlerin kiralanması ve mülkiyetin gayri ayni hak tesisi" işlerinin bu bent kapsamında hangi istisnai koşullarda başvurulabileceği belirlenmiştir.

Yukarıdaki mevzuat hükümleri birlikte değerlendirildiğinde; Kanun'un 36'ncı maddesinde yer alan Kapalı Teklif İhale Usulünün esas olduğu, diğer usullerin ise belirli şartlar dahilinde uygulanacak istisnai usuller mahiyetinde olduğu; 51/g maddesi kapsamında pazarlık usulünün uygulanabilmesi için ise aşağıdaki iki şartın birlikte mevcudiyetinin gerekmekte olduğu anlaşılmaktadır.

1- Taşınmazın, Devletin özel mülkiyetindeki veya Devletin hüküm ve tasarrufu altındaki taşınmazlardan olması.

2- Kullanışlarının özelliği, idareye yararlı olması veya ivediliği gereği kapalı ya da açık teklif yöntemlerinin kullanılamıyor olması.

Yukarıda sayılan şartların gerçekleşmesi elzem olmakla birlikte Vakıflar Genel Müdürlüğü uygulamasında ise; Genel Müdürlüğün 15.05.2017 tarih ve 2017/7 sayılı genelgesi ile özellikle 667 sayılı KHK ile mülkiyeti Vakıflar Genel Müdürlüğü'ne geçen taşınmazlar 2886 sayılı Kanun'un 51/g maddesine göre pazarlık usulü ile kiraya verilmektedir. Fakat 667 sayılı KHK'da mülkiyeti Vakıflar Genel Müdürlüğü'ne geçen ilgili taşınmazların mezkur Kanun'un 51/g maddesine istinaden kiraya verilebileceği hüküm altına alınmamıştır. Bu sebepten Genel Müdürlüğün 2017/7 sayılı genelgesi ile ilgili taşınmazların 2886 sayılı Kanun'un 51/g maddesine istinaden kiraya verilmesi mevzuata aykırıdır.

2886 sayılı Kanun'un (51/g) maddesine göre pazarlık usulünün; Devlete ait taşınmazlar kavramının karşılığı olan genel bütçeli kuruluşlara ait taşınmazlar, yani tapuda Hazine adına kayıtlı taşınmazlar ile yine Devletin hüküm ve tasarrufu altında olan ve özel kanunla belirlenen

taşınmazlar dışında uygulanmasının mümkün olmadığı değerlendirilmektedir.

BULGU 19: Vekalet Ücretlerinin Dağıtımında Hatalı Uygulamaların Bulunması

Vakıflar Genel Müdürlüğünün vekaletle ilişkin emanet hesabında toplanan vekalet ücretlerinin takibinin yapılmadığı, limit dolayısıyla dağıtım yapılamayan vekalet ücretlerinden arta kalan tutarların sonraki yıl vekalet ücreti hesabıyla birleştirilmesi söz konusu olmadığından vekalet ücretlerinin tahsilini takip eden üçüncü bütçe yılının sonunda gelir kaydedileceği belirtilmesine rağmen gelir kaydedilmediği, bölge müdürlüklerince imzalanan sözleşme hükümlerine göre serbest avukatlar tarafından takip edilerek idare lehine hükmedilen icra davalarındaki vekalet ücretlerinden tahsil edilen tutarlardan sözleşmelerinde vekalet ücretlerinden oransal olarak bir kısmının idareye bırakılacağına ilişkin hüküm bulunanların idareye bırakılan kısmının emanet hesabına dahil edilerek idarenin hukuk biriminde çalışan avukatlara vekalet ücreti olarak dağıtıldığı tespit edilmiştir.

659 sayılı Genel Bütçe Kapsamındaki Kamu İdareleri ve Özel Bütçeli İdarelerde Hukuk Hizmetlerinin Yürütülmesine İlişkin Kanun Hükmünde Kararname'nin "Davalardaki temsilin niteliği ve vekalet ücretine hükmedilmesi ve dağıtımı" başlıklı 14'üncü maddesinde;

"(1) Tahkim usulüne tabi olanlar dahil adli ve idari davalar ile icra dairelerinde idarelerin vekili sıfatıyla hukuk birimi amirleri, muhakemat müdürleri, hukuk müşavirleri ve avukatlar tarafından yapılan takip ve duruşmalar için, bu davaların idareler lehine neticelenmesi halinde, bunlar tarafından temsil ve takip edilen dava ve işlerde ilgili mevzuata göre hükmedilmesi gereken tutar üzerinden idareler lehine vekalet ücreti takdir edilir.

(2) İdareler lehine karara bağlanan ve tahsil olunan vekalet ücretleri, hukuk biriminin bağlı olduğu idarenin merkez teşkilatında bir emanet hesabında toplanarak idare hukuk biriminde fiilen görev yapan personele aşağıdaki usul ve sınırlar dahilinde ödenir.

a) Vekalet ücretinin; dava ve icra dosyasını takip eden hukuk birimi amiri, hukuk müşaviri, muhakemat müdürü veya avukata %55'i, dağıtımın yapıldığı yıl içerisinde altı aydan fazla süreyle hukuk biriminde fiilen görev yapmış olmak şartıyla, hukuk birimi amiri, hukuk müşaviri, muhakemat müdürü ve avukatlara %40'ı (...) (1) eşit olarak ödenir.

b) Ödenecek vekalet ücretinin yıllık tutarı; hukuk birimi amiri, hukuk müşaviri, muhakemat müdürü, avukatlar için (10.000) gösterge (...) (1) rakamının, memur aylıklarına uygulanan katsayı ile çarpımı sonucu bulunacak aylık brüt tutarının oniki katını geçemez.

c) Yapılacak dağıtım sonunda arta kalan tutar, hukuk biriminde görev yapan ve (b) bendindeki tutarları dolduramayan hukuk birimi amiri, hukuk müşaviri, muhakemat müdürü ve avukatlara ödenir. Bu dağıtım sonunda arta kalan tutar üçüncü bütçe yılı sonunda ilgili idarenin bütçesine gelir kaydedilir.

(3) Hizmet satın alınan avukatlara yapılacak ödemeler bu madde kapsamı dışındadır.” denilmektedir.

Vekalet Ücretlerinin Dağıtımına Dair Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in 6'ncı maddesinde;

“(1) Emanet hesabında toplanan vekalet ücretleri, vekalet ücretinden yararlanacak kişilere yıllık tutarı; (10.000) gösterge rakamının memur aylıklarına uygulanan katsayı ile çarpımı sonucu bulunacak aylık brüt tutarın oniki katını geçmemek üzere, aşağıdaki şekilde dağıtılır:

a) Dava veya icra dosyasını takip eden hukuk birim amiri, hukuk müşaviri, muhakemat müdürü veya avukata %55'i, vekalet ücreti dağıtımının yapıldığı yıl içerisinde altı aydan fazla süreyle hukuk biriminde fiilen görev yapmış olmak şartıyla, hukuk birim amiri, hukuk müşaviri, muhakemat müdürü ve avukatlara %40'ı eşit olarak ödenir.

b) Davanın takibi ve sonuçlandırılmasında birbiri ardına veya birlikte hizmeti geçenlere (a) bendine göre ayrılan hisseler bu kişilerin hizmet ve karara tesir derecesine göre hukuk birim amiri tarafından paylaşılır.

c) Dağıtımı yapılmayan %5'lik kısım muhasebe birimince Hazineye gelir kaydedilir.” denilmektedir.

Yönetmelik'in 8'inci maddesinde ise: “Emanet hesabında toplanan ve dağıtımı yapılamayan vekalet ücretleri tahsilini takip eden üçüncü bütçe yılının sonunda gelir kaydedilir.” hükmüne yer verilmiştir.

Yukarıdaki mevzuat hükümlerinden anlaşılacağı üzere, tahsil edilen vekalet ücretinden dağıtımı yapılmayan %5'lik kısmı hemen, emanet hesabında toplanan ve dağıtımı yapılamayan vekalet ücretleri ise tahsilini takip eden üçüncü bütçe yılının sonunda bütçeye gelir kaydedilmesi gerekmektedir. Dolayısıyla kamu idaresi hukuk müşavirliğinde görev yapan hukuk müşaviri ve avukatlara vekalet ücretlerinin limit dahilinde ödenmesi, limit fazlası emanet hesabında biriken tutarların üçüncü bütçe yılı sonunda bütçeye gelir kaydedilmesi gerekmekte,

vekalet ücretlerinden dağıtımı yapılmayan arta kalan tutarların ise sonraki yıl vekalet ücreti hesabıyla birleştirilmesi söz konusu olamayacaktır, aksi yöndeki düşüncenin Kanun'da belirtilen bütçeye gelir kaydı imkanını ortadan kaldıracığı açıktır.

İdare lehine hükmedilen ve tahsil edilen vekalet ücretinin dağıtımına ilişkin belirtilen hükümler, idarelerin hukuk birimlerinde görev yapan ve idarenin vekili sıfatıyla dava ve icra dosyalarını takip eden hukuk birim amirleri, muhakemat müdürleri, hukuk müşavirleri ve avukatlar tarafından yürütülmesi durumuna ilişkindir. Bu nedenle, sözleşme hükümlerine göre serbest avukatlar tarafından takip edilen ve idare lehine hükmedilen icra davalarındaki vekalet ücretlerinden sözleşmelerinde tahsil edilen vekalet ücretlerinden oransal olarak bir kısmının idareye bırakılacağına ilişkin hüküm bulunanların idareye bırakılan kısmının emanet hesabına dahil edilerek idarenin hukuk biriminde çalışan avukatlara vekalet ücreti olarak dağıtılmasının hukuken doğru olmadığı değerlendirilmektedir. Ayrıca sözü geçen Yönetmelik hükümleri uyarınca tereddütleri giderme yetkisine haiz Hazine ve Maliye Bakanlığı Başhukuk Müşavirliği ve Muhakemat Genel Müdürlüğünün de konuyla ilgili emsal nitelikte kararları da bulunmaktadır.

Uygulamada, Genel Müdürlüğün vekaletle ilişkin emanet hesabında toplanan ve dağıtımı yapılamayan vekalet ücretleri tahsilini takip eden üçüncü bütçe yılının sonunda gelir kaydedileceği belirtildiği, kesin mizanda 333.18 nolu hesabın yıllar itibarıyla 2018 yılı 2.407.817,76 TL; 2019 yılı 782.698,41 TL; 2020 yılı 576.828,31 TL; 2021 yılı 500.919,68 TL; 2022 yılı 1.222.649,03 TL tutarında bakiye bulunduğu, dağıtımı yapılmayan vekalet ücretlerinin takibinin yapılmadığı vekalet ücretlerinden dağıtımı yapılmayan arta kalan tutarların sonraki yıl vekalet ücreti hesabıyla birleştirilmesinin söz konusu olmadığından üçüncü bütçe yılının sonunda gelir kaydedilmesi gerekirken gelir kaydedilmediği tespit edilmiştir.

Ayrıca, Vakıflar Genel Müdürlüğü bölge müdürlüklerince Serbest Avukatlardan Hizmet Satın Alınmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik kapsamında hizmet satın alınarak sözleşme düzenlenen, sözleşme hükümlerine göre serbest avukatlar tarafından takip edilen ve idare lehine hükmedilen icra davalarındaki vekalet ücretlerinden sözleşmelerinde tahsil edilen vekalet ücretlerinden oransal olarak bir kısmının idareye bırakılacağına ilişkin hüküm bulunanların idareye bırakılan kısmının bütçeye gelir olarak kaydedilmesi gerekirken emanet hesabına dahil edilerek idarenin hukuk biriminde çalışan avukatlara vekalet ücreti olarak dağıtıldığı görülmüştür.

Yukarıda bahsedilen tüm hususlar birlikte değerlendirildiğinde, Vakıflar Genel Müdürlüğünün vekaletle ilişkin emanet hesabında toplanan vekalet ücretlerinin takibinin yapılması, limit dolayısıyla dağıtımı yapılamayan vekalet ücretlerinden arta kalan tutarların sonraki yıl vekalet ücreti hesabıyla birleştirilmesi söz konusu olmadığından vekalet ücretlerinin tahsilini takip eden üçüncü bütçe yılının sonunda gelir kaydedilmesi, bölge müdürlüklerince imzalanan sözleşme hükümlerine göre serbest avukatlar tarafından takip edilerek idare lehine hükmedilen icra davalarındaki vekalet ücretlerinden tahsil edilen tutarlardan sözleşmelerinde vekalet ücretlerinden oransal olarak bir kısmının idareye bırakılacağına ilişkin hüküm bulunanların idareye bırakılan kısmının bütçeye gelir olarak kaydedilmesi gerekmektedir.

BULGU 20: İşçilerin Kanunda Belirtilen Yıllık İzinlerinin Kullanılmaması

Vakıflar Genel Müdürlüğü Merkez Teşkilatı ile Bölge Müdürlükleri bünyesinde istihdam edilen bazı işçilere ait yıllık ücretli izinlerin zamanında ve düzenli olarak kullanılmaması nedeniyle birikmiş olduğu tespit edilmiştir.

18.10.1982 tarihli ve 2709 Kanun numaralı Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın "B.Çalışma şartları ve dinlenme hakkı" başlıklı 50'nci maddesinde; dinlenmenin çalışanlar için bir hak olduğu, ücretli hafta ve bayram tatili ile ücretli yıllık izin hakları ve şartlarının kanunla düzenleneceği öngörülmüştür.

22.05.2003 tarihli ve 4857 sayılı İş Kanunu'nun 53'üncü maddesinde; işçilere yıllık izin verileceği ve yıllık ücretli izin hakkından vazgeçilemeyeceği, 56'ncı maddesinde; yıllık ücretli iznin işveren tarafından bölünemeyeceği, 53'üncü maddede gösterilen süreler içinde işveren tarafından sürekli bir şekilde verilmesinin zorunlu olduğu, ancak, 53'üncü maddede öngörülen izin sürelerinin, tarafların anlaşması ile bir bölümü on günden aşağı olmamak üzere bölümler hâlinde kullanılabilmesi, 59'uncu maddesinde; iş sözleşmesinin herhangi bir nedenle sona ermesi halinde işçinin hak kazanıp da kullanmadığı yıllık izin sürelerine ait ücretin, sözleşmenin sona erdiği tarihteki ücreti üzerinden kendisine veya hak sahiplerine ödeneceği, 60'ncü maddesinde; yıllık ücretli izinlerin, yürütülen işlerin niteliğine göre yıl boyunca hangi dönemlerde kullanılacağı, izinlerin ne suretle ve kimler tarafından verileceği veya sıraya bağlı tutulacağı, yıllık iznin faydalı olması için işveren tarafından alınması gereken tedbirler ve izinlerin kullanılması konusuna ilişkin usuller ile işverence tutulması zorunlu kayıtların şekline ilişkin hususların ilgili Bakanlık tarafından hazırlanacak bir yönetmelik ile gösterileceği belirtilmiştir.

4857 sayılı Kanun'un yukarıda bahsedilen 60'ncı maddesindeki hükmüne dayanılarak hazırlanan ve 03.03.2004 tarihli, 25391 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Yıllık Ücretli İzin Yönetmeliği'nde de yıllık ücretli iznin uygulanması hususunda 4857 sayılı Kanun'a paralel düzenlemelere yer verilmiştir.

Diğer taraftan, 4857 sayılı Kanun'un 103'üncü maddesinde; yıllık ücretli izni bu Kanun'un 56'ncı maddesine aykırı olarak bölen veya 59'uncu maddesindeki hak edilmiş izni kullanmadan iş sözleşmesinin sona ermesi halinde bu izne ait ücreti ödemeyen veya 60'ncı maddesinde belirtilen yönetmeliğin esas ve usullerine aykırı olarak izin kullandırmayan veya eksik kullandıran işveren veya işveren vekiline bu durumda olan her işçi için maktu tutarda idari para cezası verileceği hükme bağlanmıştır.

Ayrıca, 30.06.2021 tarihli ve 31527 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan "Tasarruf Tedbirleri" konulu 2021/14 sayılı Cumhurbaşkanlığı Genelgesi'nin "Personel Giderleri" başlıklı bölümünde; 4857 sayılı Kanun kapsamında çalışan işçilerin yıl içerisinde hak kazandıkları yıllık ücretli izin sürelerinin ilgili yıl içerisinde, önceki yıllarda hak kazanıp kullanmadıkları yıllık ücretli izin sürelerinin de yürütülen hizmetlerde aksamaya sebep olmayacak şekilde azami üç yıl içerisinde kullandırılması gerektiği belirtilmiştir.

Yukarıda yer verilen mevzuat hükümlerinden de anlaşılacağı üzere; işverenin yıllık izinleri kullandırma yükümlülüğünü yerine getirmemesi ve işçinin de izin hakkından feragat etmesi mümkün değildir. Diğer taraftan işçilerin emekli olmaları veya herhangi bir şekilde iş akitlerinin sona ermesi halinde, yıllık izin hakları ücrete dönüşmekte ve yıllık izin karşılığı yapılacak olan bu ödeme de işçinin son ücreti üzerinden hesaplanacağından yüksek tutarlarda mali külfete neden olmaktadır. Ayrıca, Anayasal bir hak olan yıllık izinlerin kullandırılmaması durumunda idareler, 4857 sayılı Kanun'un 103'üncü maddesi gereğince idari para cezası ile karşı karşıya kalabilmektedir.

10.12.2003 tarihli ve 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 8'inci maddesinde yer alan; "*Her türlü kamu kaynağının elde edilmesi ve kullanılmasında görevli ve yetkili olanlar, kaynakların etkili, ekonomik, verimli ve hukuka uygun olarak elde edilmesinden, kullanılmasından, muhasebeleştirilmesinden, raporlanmasından ve kötüye kullanılmaması için gerekli önlemlerin alınmasından sorumludur ve yetkili kılınmış mercilere hesap vermek zorundadır.*" hükmü ile kamu kaynaklarının etkili, ekonomik ve verimli kullanılması kamu görevlileri açısından bir yükümlülük olarak öngörülmüştür.

Ancak, yapılan incelemelerde; Vakıflar Genel Müdürlüğü Merkez Teşkilatı ile Bölge Müdürlüklerinde görevli olup 30 gün yıllık izin hakkı bulunan kadrolu işçilerden 110'unun 30-40 gün, 88'inin 40-50 gün, 53'ünün 50-60 gün, 26'sının 60-70 gün, 19'unun 70-80 gün, 10'unun 80-90 gün, 9'unun 90-100 gün arasında ve 11'inin de 100 günün üzerinde kullanmadığı izinlerinin olduğu görülmüştür. İşçilere ait yıllık ücretli izinlerin bu şekilde biriktirilmesi, gerek anayasal bir hak olan dinlenme hakkının zamanında kullanılmamasına neden olması gerekse İdareye yükleyeceği mali külfet sonucu kamu kaynaklarının etkili, ekonomik ve verimli kullanılmasını engellemesi açısından mevzuata aykırılık teşkil etmektedir.

Bu itibarla, işçilere ait yıllık ücretli izinlerin, biriktirilmeden, zamanında ve düzenli olarak kullandırılması zorunluluğuna riayet edilmesi gerektiği değerlendirilmektedir.

BULGU 21: Vakıflara Ait Taşınmazların Kamulaştırılma Bedellerinin Ödendiğine Dair Kanıtlayıcı Belgelerin Bulunmaması

Bazı bölge müdürlüklerinin sorumluluk alanında olan vakıflara ait gayrimenkullerin üzerinde Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı tarafından inşa edilen karayolu/bulvar niteliğindeki yapıların bulunduğu parsellasyonların ve tapu bilgilerinin düzeltilmediği görülmüştür. Ayrıca söz konusu parsellasyonlarda kamulaştırılma yapıldığı iddia edilmekle birlikte bölge müdürlüklerinde buna ilişkin kanıtlayıcı belgelerin olmadığı tespit edilmiştir.

İnceleme yaptığımız Antalya Bölge Müdürlüğü sorumluluk alanında bulunan çeşitli vakıflara ait gayrimenkullerin geçtiğimiz yıllarda Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı tarafından yol yapımı amacıyla kamulaştırıldığı ve bu amaçla kullanıldığı görülmüştür. Bölge Müdürlüğü tarafından Bakanlıktan kamulaştırılma belgeleri yazılı talep edildiği halde gerekli bilgi ve belgeye ulaşılamadığı tespit edilmiştir. Bu durum, özel mülkiyetin izinsiz kullanımına neden olmakta ve hukuki sorun ortaya çıkarmaktadır. Bölge Müdürlüğü, bu husus ile ilgili izinsiz kullanıldığını düşündüğü bir çok parsel tespit etmiş ancak sınırlı sayıda parsel için dava açmıştır.

Bölge Müdürlüğü bunun üzerine kamulaştırıldığı iddia edilen tüm parseller için Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığına çeşitli zamanlarda yazılı talepte bulunmuş ancak yeterli ve gerekli cevap alamamıştır. İlgili Bakanlığın kamulaştırmanın yerine getirildiğini ispat etmesinin sağlanması; ispat olmadığı takdirde VGM tarafından parseller için '*kamulaştırmasız el atma*' davaları açılarak mağduriyetin giderilmesi noktasında gereğinin yapılması uygun olacaktır.

T.C. SAYIşTAY BAşKANLIğI
06520 Balgat / ANKARA
Tel: 0 312 295 30 00; Faks: 0 312 295 48 00
e-posta: sayistay@sayistay.gov.tr
<https://www.sayistay.gov.tr>

8. EKLER**EK-1: BULGULARA İLİŞKİN İZLEME TABLOSU**

Önceki Yıl/Yıllar Sayıştay Denetim Raporuna İlişkin İzleme Tablosu			
Bulgu Adı	Yıl/Yıllar	İdare Tarafından Yapılan İşlem	Açıklama
Vakıf Evlatlarına Yapılan Galle Fazlası Ödemelerinde Vakıf Senetleri Gereği Ayrılması Gereken Hayır Şartı Giderlerinin Ayrılmaması	2021	Yerine Getirilmedi	Konu 2022 yılı raporunda tekrar bulgu konusu yapılmıştır.
Bazı Taşınmazların Kira Bedellerinin Tahsil Edilmesine Yönelik Gerekli İşlemlerin Yapılmaması	2021	Yerine Getirilmedi	Konu 2022 yılı raporunda tekrar bulgu konusu yapılmıştır.
Eski Eserlere İnşai ve Fiziki Müdahale Yapan Kişilere Müeyyide Uygulanmaması ve Bu Eserlerin Eski Haline Getirilmesi İçin Gerekli Girişimlerde Bulunulmaması	2021	Kısmen Yerine Getirildi	Konu 2022 yılı raporunda tekrar bulgu konusu yapılmıştır.
İdare Taşınmazlarının Ecrimisil Karşılığı Kullanılması, Ecrimisil Tahakkuk ve Tahsilatlarının Düşük Olması	2021	Kısmen Yerine Getirildi	"İdare Taşınmazlarının Ecrimisil Karşılığı Kullanılması" başlığı altında tekrar bulgu konusu yapılmıştır.
Bazı İhalelerde Ek Kesin Teminatların Alınmaması veya Eksik Alınması ve Teminat Sürelerinin İşin Süresini Kapsamaması	2021	Kısmen Yerine Getirildi	Konu 2022 yılı raporunda tekrar bulgu konusu yapılmıştır.
İhalelerden Yasaklılığa İlişkin Kayıt ve Sorgulamanın Tam Olarak Yapılmaması	2021	Yerine Getirilmedi	Konu 2022 yılı raporunda tekrar bulgu konusu yapılmıştır.

Temsilen Yönetilen Mülhak Vakıflara İlişkin Usul ve Esasların Uygulanmasında Eksikliklerin Bulunması	2021	Yerine Getirilmedi	Konu 2022 yılı raporunda tekrar bulgu konusu yapılmıştır.
Vakıflar Genel Müdürlüğü'nün Mülkiyetinde Olan Bazı Taşınmazların Kiraya Verilmesinde Hatalı Uygulamaların Olması	2021	Yerine Getirilmedi	Konu 2022 yılı raporunda tekrar bulgu konusu yapılmıştır.
Vekalet Ücretlerinin Dağıtımında Hatalı Uygulamalarının Bulunması	2021	Yerine Getirilmedi	Konu 2022 yılı raporunda tekrar bulgu konusu yapılmıştır.
Yurt Dışında Yer Alan Vakıflara Ait Taşınmazlar Üzerinde Yapılan Yeni Yapı İnşası ile İlgili Usul ve Esaslarının Bulunmaması	2021	Yerine Getirilmedi	Konu 2022 yılı raporunda tekrar bulgu konusu yapılmıştır.
Parasal Sınırların Altında Kalmak Amacıyla Bazı Alımların Kısımlara Bölünerek Alınması	2021	Yerine Getirilmedi	Konu 2022 yılı raporunda tekrar bulgu konusu yapılmıştır.
Bazı Taşınmazların Cins Tashihiinin Yapılmaması	2021	Kısmen Yerine Getirildi	Konu 2022 yılı raporunda tekrar bulgu konusu yapılmıştır.